
**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI GMINNEJ
STRATEGII ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE
WEJHEROWO NA LATA 2014 –2020**

SPRAWOZDANIE ZA 2020 ROK

Opr. Danuta Karmazy

**Gminny Ośrodek
Pomocy Społecznej
Wejherowo**

SPIS TREŚCI

1	WSTĘP	3
2	PODNIESIENIE JAKOŚCI ŻYCIA OSÓB I RODZIN ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM W GMINIE WEJHEROWO	3
2.1	Budowanie systemu wsparcia osób i rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży	4
2.1.1	Działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej	5
2.1.2	Działalność Instytucji Oświatowych oraz Biblioteki i Centrum Kultury	8
2.2	Budowanie zintegrowanego systemu przeciwdziałania uzależnioniom i przemocy	11
2.2.1	Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w gminie Wejherowo na lata 2016- 2020.....	11
2.2.2	Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w gminie Wejherowo na 2020 rok	13
2.3	Rozwój i budowa systemu wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych.....	15
2.3.1	Program Senioralny dla gminy Wejherowo na lata 2018-2020.....	15
2.3.2	Program osłonowy „Pomoc rzeczowa dla potrzebujących”	16
2.3.3	Program osłonowy „Teleopieka dla potrzebujących”	16
2.3.4	Wieloletni Program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023	16
2.3.5	Program „Opieka wytchnieniowa”	17
2.3.6	Program „Usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych”	17
2.3.7	Program Operacyjny „Pomoc Żywnościowa 2014-2020”	17
2.3.8	Program „Wspieraj Seniora”	18
2.3.9	Program „Lokalny Wolontariat Opiekuńczy” i działalność wolontarystyczna.....	18
3	DOSKONALENIE DZIAŁALNOŚCI SŁUŻB I ORGANIZACJI W POPRAWIE WARUNKÓW ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	19
3.1	Profesjonalizacja kadr	20
3.2	Integracja służb społecznych	21
4	WZROST AKTYWIZACJI I INTEGRACJI SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ W GMINIE WEJHEROWO	22
4.1	Zwiększenie poziomu integracji społecznej oraz partycypacji mieszkańców w działaniach gminy	22
4.2	Aktywizacja i wspieranie działalności organizacji społecznych.....	23
5	WSKAŹNIKI REALIZACJI CELÓW	25
6	PODSUMOWANIE.....	26

1 WSTĘP

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Wejherowo na lata 2014 – 2020 zwana dalej strategią została przyjęta uchwałą Nr XXXV/415/2013 Rady Gminy Wejherowo z dnia 27.11.2013 roku. Opracowanie i realizacja strategii jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym i wynika z art. 17 ust.1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku. Strategia określa politykę społeczną gminy jej cele i kierunki działania na najbliższe lata pozwalające na wypracowanie systemu instytucjonalnej ochrony bezpieczeństwa mieszkańców gminy, tak aby umożliwić zaspokojenie różnorodnych potrzeb, aspiracji i oczekiwań pojedynczych grup i ludzi. Strategia identyfikuje najważniejsze problemy społeczne w gminie Wejherowo i wytycza priorytety, cele operacyjne i kierunki działań. Określeniu ich skuteczności służą wskaźniki realizacji celów określone w strategii.

2 PODNIESIENIE JAKOŚCI ŻYCIA OSÓB I RODZIN ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM W GMINIE WEJHEROWO

Ocena podjętych działań w zakresie podniesienia jakości życia osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym w gminie Wejherowo, zgodnie z oszacowanymi celami skupiła się w szczególności na analizie następujących obszarów:

1. Budowanie systemu wsparcia osób i rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży;
2. Budowanie zintegrowanego systemu przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie;
3. Rozwój i budowa systemu wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych;
4. Aktywizacja społeczna i zawodowa osób pozostających bez zatrudnienia.

Budowanie systemu wsparcia osób i rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży realizowane były przez następujące instytucje i jednostki funkcjonujące na terenie gminy Wejherowo:

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;
2. Bibliotekę i Centrum Kultury Gminy Wejherowo;
3. Szkoły Podstawowe;
4. Organizacje pozarządowe;
5. Powiatowo-Gminną Spółdzielnię Socjalną „Kaszubia”.

Na dzień 31.12.2020r. gminę Wejherowo zamieszkiwało łącznie 26 200 mieszkańców, w tym 25 924 zameldowanych na pobyt stały oraz 276 na pobyt czasowy. W 2019r. – 25 717 mieszkańców, a w 2018r. 24 728 stałych mieszkańców. Począwszy od roku 2008 liczba stałych mieszkańców Gminy Wejherowo zwiększyła się o 6 206 osób. Gmina Wejherowo jest trzecią największą gminą w powiecie Wejherowskim, a w jej skład wchodzi 16 sołectw.

Jak wynika z danych udostępnionych z Urzędu Gminy Wejherowo (Referat Spraw Obywatelskich) najwięcej mieszkańców zamieszkuje na terenie sołectwa Bolszewo oraz w Gościcinie, relatywnie najmniejszym pod względem ludności sołectwem pozostają Ustarbowo, Warszkowo i Reszki. W sołectwie Bolszewo od 2002 roku przybyło około 3 000 mieszkańców, w Gościcinie około 1600, zaś w Gowinie i Pętkowicach ponad 1 400 osób. Sołectwa Ustarbowo, Warszkowo oraz Reszki charakteryzują się względnie stałą liczbą mieszkańców na przestrzeni ostatnich lat.

W gminie Wejherowo funkcjonuje siedem placówek oświatowych:

1. Szkoła Podstawowa w Bolszewie - (125 nauczycieli);
2. Szkoła Podstawowa w Gościcinie – (75 nauczycieli);
3. Szkoła Podstawowa w Gowinie – (67 nauczyciel);
4. Szkoła Podstawowa w Orlu – (42 nauczycieli);
5. Szkoła Podstawowa w Nowym Dworze Wejherowskim – (35 nauczycieli);
6. Szkoła Podstawowa w Górze - (31 nauczycieli);
7. Przedszkole w Gościcinie/Bolszewie – (22 nauczycieli).

łącznie w placówkach oświatowych na terenie gminy zatrudnionych w roku szkolnym 2019/2020 pozostawało 397 nauczycieli, w tym 2 bez stopnia awansu zawodowego oraz 2 o statucie „inny”, 16 stażystów, 115 kontraktowych, 58 mianowanych oraz 205 nauczycieli dyplomowanych. Jak wynika z informacji o stanie realizacji zadań oświatowych gminy w roku szkolnym 2019/2020 w szkołach podstawowych oraz 1 przedszkolu publicznym objęto nauką 3 547 uczniów.

Wśród placówek niepublicznych należy wyróżnić:

1. „Bajkowe Przedszkole” w Bolszewie;
2. Przedszkole „Leśna Kraina” w Bolszewie;
3. Przedszkole „Pluszak” w Nowym Dworze Wejherowskim;
4. Przedszkole „Stefek Burczymucha”;
5. Przedszkole „Zielona Sówka” w Górze;
6. Przedszkole „Bajkowa Dolina” w Gościcinie;
7. Punkt Przedszkolny „Przyjaciele Kubusia Puchatka” w Bolszewie;
8. Szkołę Podstawową Towarzystwa Salezjańskiego w Kniewie.

Na terenie gminy Wejherowo funkcjonują dwa niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej, w tym Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „BUKOWA” w Bolszewie oraz Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Gościcinie, przy czym gmina Wejherowo nie jest organem założycielskim żadnego z powyższych. Należy wskazać, iż część mieszkańców gminy korzysta z usług zakładów opieki zdrowotnej w Wejherowie.

Na terenie gminy kontynuuje działalność Biblioteka i Centrum Kultury w Gościcinie z filią w Bolszewie oraz w Bieszkowicach. Działalność statutowa skupia się zarówno na organizacji i prowadzeniu zajęć przeznaczonych dla dzieci, młodzieży i dorosłych oraz imprez kulturalnych skierowanych do wszystkich mieszkańców gminy, jak i promocji czytelnictwa. Biblioteka zatrudnia 13 pracowników.

Powiatowo- Gminna Spółdzielnia Socjalna „Kaszubia” z siedzibą w Bolszewie kontynuuje działalność na terenie gminy Wejherowo od 2015 roku. Na dzień 31.12.2020r. spółdzielnia zatrudniała 19 pracowników (17 etatów).

2.1 BUDOWANIE SYSTEMU WSPARCIA OSÓB I RODZIN, ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM DZIECI I MŁODZIEŻY

Działania związane z budowaniem systemu wsparcia osób i rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży na przestrzeni lat były realizowane przez instytucje i jednostki funkcjonujące na terenie gminy, wśród których należy wyróżnić ośrodek pomocy społecznej, szkoły podstawowe oraz Bibliotekę i Centrum Kultury.

Głównym celem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej jako koordynatora gminnej strategii, stało się zaangażowanie w realizację wspólnych działań jej interesariuszy oraz pozyskanie partnerów i integracja służb w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób i rodzin, mieszkańców gminy.

Rozwiązywanie problemów socjalnych mieszkańców gminy wymaga szerokiej współpracy z licznymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi funkcjonującymi na terenie gminy Wejherowo oraz Powiatu Wejherowskiego. Do najważniejszych partnerów, których pozyskano na przestrzeni lat należą: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wejherowie, placówki oświatowe, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Wejherowie, Poradnia Zdrowia Psychicznego w Wejherowie, kuratorzy sądowi, pedagodzy szkolni, lekarze rodzinni, pielęgniarki środowiskowe, Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności, Policja, Straż Miejska w Wejherowie, Caritas, Polski Czerwony Krzyż, Fundacja Amor Veritatis, Stowarzyszenie „Żyj godnie” oraz Pomorska Grupa Ratowniczo-Poszukiwawcza „GRYP”.

Rok 2020 został zdominowany przez pandemię COVID-19, co skutkowało wprowadzeniem Ustawy z dnia 2 marca 2020r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych. W związku z koniecznością realizacji obowiązku zachowania dystansu społecznego i związanymi z tymi obostrzeniami, zmianie uległo funkcjonowanie wszystkich instytucji i jednostek funkcjonujących na terenie gminy.

Szacuje się, że rok 2020 z uwagi na pandemię nie może być wskazany jako typowy rok statystyczny ponieważ ograniczenia w wykonywaniu zadań, skupiające się na realizacji niezbędnych czynności zabezpieczających podstawowe potrzeby społeczności, wpłynęły bezpośrednio na stopień ich wykonania, jak i funkcjonowanie mieszkańców. Ograniczono zadania usługowe, profilaktyczne oraz edukacyjne i skupiono uwagę na realizację niezbędnych zadań opiekuńczo-wychowawczych. Brak kontaktu z rodzinami, a dotyczy to głównie pracowników szkół, uniemożliwił realizację zaplanowanych przedsięwzięć. Przeorganizowanie systemu wsparcia na działania interwencyjne spowodowało, że działania profilaktyczne podejmowane były w okrojonym wymiarze.

2.1.1 Działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Podstawowym celem działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wejherowie jest rozpoznawanie i zaspakajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin, które własnym staraniem nie są w stanie pokonać trudności oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Wszelka pomoc instytucjonalna udzielana jest w myśl zasady, według której w pierwszej kolejności wykorzystywane powinny być zasoby i możliwości własne osoby ubiegającej się o pomoc. Poprzedzone jest to procesem rozpoznawania potrzeb, zdiagnozowaniem sytuacji potrzebujących osób i opracowaniem adekwatnego i optymalnego planu udzielanej im pomocy.

Ośrodek jest jednostką organizacyjną Gminy Wejherowo i działając w oparciu o statut realizuje zadania własne i zlecone gminie, w szczególności poprzez realizację ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz pomocy państwa w wychowaniu dzieci.

Dodatkowo Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej koordynował i monitorował działania w ramach Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na 2020 rok (Uchwała NR XIV/161/2019 Rady Gminy Wejherowo z dnia 18 grudnia 2019r.), Programu Wspierania Rodziny w gminie Wejherowo na lata 2019 – 2021 ustanowionego uchwałą Nr IV/5/2018 Rady Gminy Wejherowo z dnia 28 grudnia 2018 r. oraz Programu Przeciwdziałania Przemocy

w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w rodzinie w Gminie Wejherowo na lata 2016 – 2020. Uchwałą NR XXXIV/409/2017 Rady Gminy Wejherowo z dnia 25 października 2017 r. przyjęto ponadto po raz pierwszy do realizacji Program Senioralny dla Gminy Wejherowo na lata 2018-2020, którego realizacja prowadzona była również w 2020r.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej GOPS poprzez pomoc rzeczową i finansową zabezpiecza podstawowe potrzeby rodzin i osób zgłaszających się po pomoc, których nie są w stanie zapewnić sobie własnym staraniem. Na dzień 31.12.2020r. ośrodek zatrudniał łącznie 38 pracowników. Do realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej w 2020r. GOPS zatrudniał 10 pracowników socjalnych, w tym 7 pracowników terenowych oraz 1 aspiranta pracy socjalnej.

W związku z powyższym Ośrodek Pomocy Społecznej wykonuje zadania, w szczególności w zakresie:

1. pomocy społecznej zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej:
 - a) zadania własne gminy o charakterze obowiązkowym;
 - b) zadania własne gminy;
 - c) zadania zlecone z zakresu administracji rządowej oraz
2. przyznawania dodatków mieszkaniowych, które są realizowane, jako zadania własne gminy zgodnie z ustawą z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych;
3. przyznawania świadczeń rodzinnych, które są wykonywane, jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej zgodnie z ustawą z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych;
4. przyznawanie świadczeń z funduszu alimentacyjnego, które są wykonywane, jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej zgodnie z ustawą z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów;
5. wspierania rodziny i systemie pieczy zastępczej zgodnie z ustawą z 9 czerwca 2011 r.;
6. prowadzenie Karty Dużej Rodziny na podstawie ustawy z 5 grudnia 2014 r.,
7. przyznawanie dodatków energetycznych w ramach ustawy z 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne; - prowadzenie postępowań administracyjnych w ramach świadczeń 500 + w ramach ustawy z 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci;
8. prowadzenie postępowań administracyjnych w ramach wypłaty świadczenia 300+ „Dobry start”;
9. innych zadań na podstawie uchwał rady gminy, zawartych umów i porozumień.

Wśród programów osłonowych realizowanych przez GOPS w Wejherowie należy wskazać:

1. Program osłonowy „Pomoc rzeczowa dla potrzebujących”;
2. Program osłonowy „Teleopieka dla potrzebujących”.

Wśród rządowych programów pomocy społecznej realizowanych przez GOPS w Wejherowie należy wyróżnić:

1. Wieloletni program rządowy „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023;
2. Program „Opieka wytchnieniowa”;
3. Program „Usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych”;

4. Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020 w ramach Europejskiego Funduszu Najbardziej Potrzebującym (FEAD);
5. Program „Wspieraj Seniora”.

Szczegółowa analiza danych oraz ocena efektów działalności ośrodka została dokonana w Sprawozdaniu z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wejherowie za 2020 rok, stanowiący odrębny dokument. Na użytek sprawozdawczości z zakresu realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych przedstawiono najważniejsze obszary wpisujące się w budowanie systemu wsparcia osób wykluczonych społecznie.

Jednym z istotnych narzędzi umożliwiającym pracę na rzecz wspierania rodzin i dzieci jest Program Wspierania Rodziny w Gminie Wejherowo na lata 2019-2021, który został przyjęty Uchwałą Rady Gminy NR IV/5/2018 z dnia 28.12.2018r. Jego głównym celem jest tworzenie warunków dla poprawy jakości życia rodzin i dzieci, mieszkańców gminy, w tym kontynuacja i poszerzanie oferty zajęć w Placówkach Wsparcia Dziennego, dofinansowanie innych form wsparcia środowiskowego – Klubów Gier, zapewnienie wsparcia rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w postaci pomocy asystenta rodziny oraz rodzin wspierających i dostępu do poradnictwa specjalistycznego czy świadczenia pracy socjalnej.

Na terenie gminy Wejherowo funkcjonują 3 placówki wsparcia dziennego - Placówka Wsparcia Dziennego w Gowinie, Placówka Wsparcia Dziennego w Łężycach oraz Placówka Wsparcia Dziennego w Warszkwie. Placówki Wsparcia Dziennego są ważnym elementem systemu opieki nad dzieckiem. Poza funkcją opiekuńczą, głównymi zadaniami placówek są w szczególności: pomoc w wychowaniu, pomoc w nauce, organizacja czasu wolnego czy nauka kompetencji społecznych.

W 2020r. w Gminie Wejherowo funkcjonowały 4 Kluby Gier, które swoją ofertą wspierały system opieki nad dziećmi. Zajęcia były realizowane w czterech miejscowościach gminnych: Orlu, Ustarbowie, Kniewie oraz w Bieszkowicach. Celem Klubów jest rozwijanie w dzieciach kreatywności, twórczych postaw przy zachowaniu ducha współdziałania z grupą rówieśniczą.

W celu realizacji zadań wynikających z Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w roku 2020 do dyspozycji pozostawało 3 asystentów rodziny, a także pracownicy socjalni, psycholog oraz radca prawny.

W roku sprawozdawczym, pomocą asystenta rodziny objętych było 38 rodzin, w tym 6 na podstawie postanowienia Sądu.

Istotną rolę w systemie wsparcia rodziny odgrywa poradnictwo specjalistyczne w skład którego wchodzi: poradnictwo psychologiczne, poradnictwo prawne oraz rodzinne, poradnictwo członka Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Asystenci rodzin w ramach swoich obowiązków zawodowych przeprowadzili w pierwszym kwartale 2020r. zajęcia „Pogotowia Lekcyjnego” dla dzieci mających trudności edukacyjne. W dniu 15.01.2020r. 21 dzieci z rodzin objętych asystenturą uczestniczyło w spektaklu baletowym „Kopciuszek”, który miał miejsce w Wejherowskim Centrum Kultury. Ponadto w okresie ferii zimowych, wakacji letnich asystenci rodzin poprowadzili spotkanie rozwijające umiejętności praktyczne, zainteresowania. Dzieci spędzały czas na różnych grach, zabawach, które służyły kształceniu prawidłowych zachowań i więzi społecznych.

Pomimo trwającej epidemii koronawirusa udało się zapewnić dzieciom i młodzieży formę wczasów w postaci kolonii letnich. Podobnie jak w poprzednich latach, 30 dzieciom wychowującym się w warunkach niesprzyjających rozwojowi, zagrożonych alkoholizmem oraz z rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny zapewniono 14-dniowe kolonie w Jastrzębiej Górze w terminie od 06.08 do 18.08. Podczas wyjazdu realizowano program profilaktyczno-terapeutyczny, mający na celu rozwój psychospołeczny.

Zgodnie z art. 191 ust. 9 i 10 wyżej wymienionej Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości 10% wydatków na utrzymanie dzieci w pierwszym roku pobytu w pieczy zastępczej, w wysokości 30% w drugim roku pobytu oraz w wysokości 50% w trzecim i następnym latach pobytu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. W związku z powyższym kwoty w ciągu roku sprawozdawczego ulegały zmianie. W planie budżetowym w 2020 roku na pieczę zastępczą wydatkowano 385 167,36 zł.

Szczegółowe efekty realizacji Programu w 2020r. zostały określone w sprawozdaniu z realizacji Programu Wspierania Rodziny w gminie Wejherowo na lata 2019 – 2021.

2.1.2 Działalność Instytucji Oświatowych oraz Biblioteki i Centrum Kultury

Ze względu na pandemię wirusa SARS-CoV-2 rok szkolny 2019/2020 zdecydowanie różnił się do poprzednich. Aby ograniczyć niebezpieczeństwo związane z rozprzestrzenianiem się koronawirusa, Ministerstwo Edukacji Narodowej w połowie marca zdecydowało o zawieszeniu tradycyjnych zajęć dydaktyczno-wychowawczych, a następnie wprowadziło obowiązek kształcenia na odległość. Wśród najważniejszych zmian w systemie oświaty wynikających z epidemii koronawirusa należy wyróżnić czasowe (od 12 marca 2020r.) zawieszenie działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej jednostek systemu oświaty oraz działania przygotowawcze do obowiązkowej pracy jednostek systemu oświaty w trybie zdalnym. Od 25 marca 2020r. jednostki systemu oświaty realizowały zadania z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Edukacji Narodowej oraz Głównego Inspektora Sanitarnego.

Analizując działalność placówek oświatowych na terenie gminy Wejherowo należy wskazać, iż z uwagi na pandemię działalność szkół nie skupiła się jak dotychczas na organizacji inicjatyw w obszarze profilaktyki zachowań ryzykownych, oświaty czy zajęć rozwijających zainteresowania i uzdolnienia uczniów. Jak wynika z uzyskanych informacji podejmowane działania wpisywały się w szkolny program wychowawczo-profilaktyczny, plan pracy szkoły, a ich celem stało się podniesienie bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w czasie zajęć w szkole jak i poza szkołą, uwzględniając fakt wykonywania głównie zadań opiekuńczo-wychowawczych. Rodzice uczniów, osoby starsze, samotne i niepełnosprawne, a także przedstawiciele instytucji wspierających działania szkoły, byli w miarę możliwości włączani w jej działalność.

W kwietniu 2020r. Urząd Gminy Wejherowo realizował zadanie pn. "Zakup komputerów do zdalnej nauki dla uczniów z terenu Gminy Wejherowo" w ramach projektu grantowego pn. "Zdalna szkoła - wsparcie Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej w systemie kształcenia zdalnego", działanie finansowane ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020, Oś I Powszechny dostęp do szybkiego internetu, Działanie 1.1 Wyeliminowanie terytorialnych różnic w możliwości dostępu do szerokopasmowego internetu

o wysokich przepustowościach. Celem projektu było wsparcie gmin dotyczące zakupu sprzętu komputerowego dla uczniów, niezbędnego do zdalnej nauki w związku ze zmianą organizacji pracy szkół w czasie pandemii. W ramach przyznanego grantu Gmina Wejherowo zakupiła 100 laptopów do nauczania zdalnego, o wartości 109.000,00 zł (wysokość przyznanego grantu wynosiła: 100.000,00 zł).

Ilość przekazanego sprzętu do szkół podstawowych wyniosła: dla SP w Bolszewie- 25 szt. laptopów, SP w Gościcinie- 20 szt, SP w Gowinie- 16 laptopów, SP w Górze- 19 laptopów, SP w NDW- 10 laptopów, SP w Orlu- 10 laptopów. Łącznie 100 uczniom użyczono laptopy.

W kolejnej edycji w/w projektu pn. "Zakup komputerów do zdalnej nauki dla uczniów z terenu Gminy Wejherowo II" ramach konkursu grantowego pn. "Zdalna Szkoła+ w ramach Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej", otrzymano grant w wysokości 145.000,00 zł, a łącznie wydatkowano 145 535,00 zł. Celem programu było wsparcie rodzin ubogich z minimum trójką dzieci, a w ramach grantu zakupiono 50 laptopów i 26 tabletów.

Ilość przekazanego sprzętu do szkół podstawowych wyniosła: dla SP w Bolszewie- 12 laptopów, 1 tablet, SP w Gościcinie- 25 tabletów, SP w Gowinie- 6 laptopów, SP w Górze- 12 laptopów, SP w NDW- 12 laptopów, SP w Orlu- 6 laptopów. Ponadto 2 laptopy przekazano do SP Towarzystwa Salezjańskiego w Kniewie dla uczniów z terenu naszej Gminy, którzy uczęszczają do tej placówki. Wsparcie uzyskało 76 uczniów z rodzin wielodzietnych (3+).

W obu projektach docelowo po powrocie uczniów do szkół pozyskany sprzęt będzie służył wszystkim uczniom danej placówki oświatowej.

Dyrektor Szkoły Podstawowej w Bolszewie wskazuje, iż „okres pandemii od marca 2020r. uniemożliwił realizację wielu zaplanowanych działań w trybie stacjonarnym. Priorytetem w tym okresie stała się konieczność szybkiego wprowadzenia zdalnego nauczania i użyczenia uczniom sprzętu elektronicznego”. SP w Bolszewie w ramach rządowego programu otrzymała w I turze 25 laptopów, a w II turze 12 laptopów i jeden tablet z przeznaczeniem na przekazanie rodzinom wielodzietnym. Ponadto z zasobów szkoły przekazano 20 laptopów kolejnym rodzinom. Praca dydaktyczna prowadzona była w aplikacji DISCORD, również zajęcia psychologiczno-pedagogiczne. Ankieta online dotycząca zdalnego nauczania skierowana do uczniów rodziców dzieci zawierała opinie, propozycje i uwagi związane z jakością prowadzonych zajęć. Ponadto szkoła wskazuje, iż dla wielu rodzin, szczególnie zagrożonych, zdalne nauczanie okazało się zbyt dużym wyzwaniem dlatego szkoła podjęła współpracę z GOPS, PCPR, kuratorami sądowymi w celu otoczenia opieką dzieci z tych rodzin. Na stronie internetowej szkoły zamieszczane były porady i informacje dotyczące możliwości pomocy i wsparcia również dla rodziców uczniów.

Szkoła Podstawowa w Gowinie wskazuje, iż placówka starała się uatrakcyjnić zajęcia lekcyjne i poza lekcyjne, poprzez dodatkowe zajęcia rozwijające zainteresowania dzieci, integrujące rodziców i dziadków oraz lokalną społeczność. Organizowane były kółka zainteresowań, warsztaty tematyczne, a uczniowie byli angażowani w akcje pomocowe czy projekty uczące empatii i uwrażliwiające młodych ludzi na pomoc słabszym.

Na terenie Szkoły Podstawowej w Gowinie przeprowadzono szkolne konkursy, zachęcając uczniów do uczestnictwa w różnego rodzaju konkursach gminnych czy międzyszkolnych, by wzmocnić wiarę dzieci w swoje możliwości i umiejętności. Ważnym elementem działalności szkoły jest także promowanie i zachęcanie do wolontariatu na rzecz pomocy zwierzętom czy osobom słabszych i niepełnosprawnych. Dbając o zdrowy i bezpieczny rozwój wychowanków, szkoła uczestniczyła

również w projektach edukacyjnych. Wszyscy nauczyciele zatrudnieni w placówce brali aktywny udział we wszelkich działaniach. Uczestniczyli w różnego rodzaju kursach czy szkoleniach mających na celu poprawę efektywności swojej pracy z drugą osobą.

W Szkole Podstawowej w Gowinie od kilku lat z powodzeniem funkcjonuje placówka wsparcia dziennego typu opiekuńczego przy współpracy GOPS. Wszystkie podejmowane działania mają na celu wspieranie wielokierunkowego rozwoju ucznia przy współpracy i na rzecz środowiska lokalnego. Dyrektor szkoły w Gowinie wskazuje, iż rok 2020r. była dla wszystkich rokiem bardzo trudnym ponieważ *„Zaskoczyła nas pandemia koronawirusa i wiele planów i założeń trzeba było przenieść w czasie lub całkowicie z nich zrezygnować. Wszystkim zaczęło brakować wzajemnych kontaktów i interakcji społecznych. Pojawiły się nowe wyzwania, którym musieliśmy jako nauczyciele stawić czoła. Naszym zadaniem było i jest wspieranie rodzin pod względem trudności emocjonalnych, konfliktów i nieporozumień w rodzinie, trudności edukacyjnych, brakiem kontroli nad dzieckiem, obniżeniem nastroju czy depresją. Brakuje miejsc i specjalistów, lub informacji o takich możliwościach, do którym mogły by się zgłaszać rodziny w kryzysie. Dlatego też wielokierunkowe wsparcie emocjonalne i psychologiczne, będzie wyzwaniem na kolejny rok”*.

Jak wynika z informacji uzyskanych od placówek oświatowych z terenu gminy w ramach profilaktyki uzależnień, dyskryminacji czy demoralizacji w 2020r. realizowano, m.in. „Program przeciwdziałania uzależnieniom” (SP w Bolszewie), projekt „Niepełnosprawność nie musi ograniczać” (SP w Bolszewie), Kampania „Biała Wstążka”(SP w Bolszewie), projekt „Tydzień świadomości dysleksji” (SP w Nowym Dworze Wejherowskim), kampanii „Czyste powietrze wokół nas” (SP w Nowym Dworze Wejherowskim), projekt „Różni, a jednak tacy sami. Polska -Bangladesz” (SP w Górze), akcję ogólnopolską „Idą święta, nie o smsie tylko o kartce pamiętaj” (SP w Górze).

Szkoła Podstawowa w Orlu wskazuje, iż w roku sprawozdawczym realizowano w szkole, m.in. zajęcia w ramach Koła teatralnego „Bajkomania”, a SP w Gościcinie zajęcia sportowo rekreacyjne, zajęcia rozwijające zdolności matematyczne czy promujące zdrowy styl życia.

Przedszkole Samorządowe w Bolszewie obok podstawowych zadań opiekuńczo-dydaktycznych realizowała m.in. projekty edukacyjne „Śpiewam, tańczę, gram”, „Zaprogramowani na kodowanie, czyli gry i zabawy logiczne”, „Absolwenci czytają młodszym”, „Zdrowo i sportowo”.

Analiza liczby uczestników dodatkowych zajęć rozwijających zainteresowania wskazuje na wzrost uczestników zajęć realizowanych na terenie szkół, przedszkoli oraz przez Bibliotekę i Centrum Kultury, w porównaniu z rokiem 2019r. Jednakże, porównując ich liczbę w 2018r. (19 339 osób) do roku 2020r. (16 859 osób) zauważalny jest ich spadek. Należy zaznaczyć, iż jedna osoba mogła więcej niż raz uczestniczyć w zajęciach. Ponadto szkoły i Centrum Kultury wskazują na fakt kierowania oferty do całej zbiorowości szkoły, klasy czy środowiska lokalnego – mieszkańców danego sołectwa i miejscowości, co uniemożliwiało rejestrowanie uczestników. Niektóre z podanych danych są więc danymi prognozowanymi.

Biblioteka i Centrum Kultury wskazuje, iż w 2020r. łącznie 11 292 osoby uczestniczyły w wydarzeniach organizowanych na terenie gminy. Organizowane corocznie przy współpracy wszystkich jednostek i instytucji gminnych w tym organizacji pozarządowych i Kół gospodyń wiejskich, festyn z okazji Dania Dziecka czy Wigilia gminna, skierowane do całej społeczności gminy, z uwagi na pandemię nie odbyły się. Również nie odbywały się festyny w poszczególnych sołectwach.

Szacuje się, że przedstawione poniżej dane nie są wiarygodne z uwagi na odmienną metodologię ich wyliczenia i brak raportowania przez poszczególne instytucje i jednostki.

TABELA 1. LICZBA UCZESTNIKÓW DODATKOWYCH ZAJĘĆ ROZWIJAJĄCYCH ZAINTERESOWANIA W OBSZARZE KULTURY, OŚWIATY I ZDROWIA W OKRESIE OD 2016 DO 2020 R.

	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba uczestników dodatkowych zajęć rozwijających zainteresowania	4 250	4 120	19 339	13 530	16 859

źródło: opracowanie własne

2.2 BUDOWANIE ZINTEGROWANEGO SYSTEMU PRZECIWDZIAŁANIA UZALEŻNIONOM I PRZEMOCY

System przeciwdziałania przemocy i przeciwdziałania uzależnieniom opiera w szczególności na realizacji zadań określonych w następujących dokumentach:

1. Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w gminie Wejherowo na lata 2016 -2020;
2. Gminnym Programie Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na 2020r.

2.2.1 Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w gminie Wejherowo na lata 2016- 2020

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Wejherowo na lata 2016- 2020 został ustanowiony uchwałą Nr XV/151/2015 Rady Gminy Wejherowo z dnia 23 grudnia 2015r. Dokument ten określa działania ukierunkowane na profilaktykę oraz edukację społeczną, a także ochronę i pomoc osobą dotkniętym przemocą w rodzinie, oddziaływania na osoby stosujące przemoc w rodzinie oraz podnoszenie kompetencji przedstawicieli realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Celem strategicznym programu, wyznaczającym kierunek działań, jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w gminie Wejherowo.

W celu podniesienia wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie, zmiany postrzegania przez mieszkańców gminy problemu przemocy w rodzinie, a także zapoznania mieszkańców z założeniami Programu na terenie gminy Wejherowo, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej prowadził działalność edukacyjną i informacyjną na stronie internetowej i dystrybuował ulotki edukacyjne.

Z uwagi na pandemię odstąpiono od realizacji corocznej Kampanii „Biała wstążka”, skupiającej szkoły podstawowe z terenu gminy, Komendę Powiatowa Policji w Wejherowie i innych partnerów w akcji profilaktycznej. Natomiast ośrodek włączył się w działania informacyjne z zakresu przeciwdziałania przemocy w ramach I Pomorskiego Tygodnia Białej Wstążki, organizowanego pod patronatem Marszałka Województwa Pomorskiego przez Fundację Dla dziecka i Rodziny „Wschodzące Słońce”, Stowarzyszenie Praktyków Profilaktyki Społecznej i Fundację „Trzeźwość”, umieszczając informacje na stronie internetowej.

W odpowiedzi na potrzeby osób zagrożonych przemocą domową w dobie pandemii koronawirusa Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich we współpracy z ekspertami Centrum Praw Kobiet, Fundacji Feminoteka i Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” opracowało „Plan awaryjny”. Zawiera on informacje o możliwościach uzyskania specjalistycznej pomocy w czasie pandemii dla wszystkich, którzy w czterech ścianach własnego domu nie czują się bezpiecznie i doświadczają przemocy ze strony najbliższych. Informację o publikacji oraz kolorowe wzory publikacji „Osobisty plan awaryjny” umieszczono na stronie internetowej ośrodka.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wejherowie informował również o możliwości skorzystania z bezpłatnej aplikacji mobilnej „Twój parasol” skierowanej do osób doświadczających przemocy w rodzinie.

W okresie od września do grudnia 2020r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wejherowie we współpracy ze Szkołą Podstawową w Gościcinie realizował warsztaty dla młodzieży pn. „Szkoła wolna od nienawiści”. Warsztaty na zlecenie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wejherowie były realizowane przez fundację IRSE. Podczas warsztatów prowadzono edukację międzykulturową, podejmowano działania przeciwko stereotypom i uprzedzeniom, przeciwdziałano wykluczeniu, poruszano takie tematy jak prawa dzieci, wartość różnorodności, historię migracji i in. Do udziału w warsztatach została wytypowana klasa VI Szkoły Podstawowej w Gościcinie. Kontynuacja warsztatów została zaplanowana na 2021 r.

W 2020r., zgodnie z art. 9a pkt. 7 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2020r., poz. 218 ze zm.) odbyły się 3 posiedzenia Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego. Skład GZI stanowili przedstawiciele Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodka Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, służby zdrowia, Prokuratury Rejonowej, Policji, Referatu Oświaty i Spraw Społecznych, Urzędu Gminy Wejherowo oraz kuratorskiej służby sądowej, zarówno wykonujących orzeczenia w sprawach rodzinnych i nieletnich, jak i w sprawach karnych. Spotkania Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego miały na celu integrowanie i koordynowanie działań podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie m. in. przez diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą w rodzinie, rozpowszechnienie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym, jak również inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc.

W 2020r. na terenie gminy Wejherowo działało 69 Grup Roboczych, które odbyły łącznie 229 posiedzeń. W okresie sprawozdawczym wszczęto 55 nowych procedur „Niebieskie Karty”, a wypełniono łącznie 70 formularzy „Niebieska Karta-A”. Ogółem pomocą objęto 69 rodzin, a w nich 225 osób (w tym 68 kobiet, 69 mężczyzn oraz 88 dzieci). W 2020r. spośród procedur realizowanych w 69 rodzinach, zakończono 49 procedur „Niebieskie Karty” z uwagi na ustanie przemocy w rodzinie oraz 6 w związku z brakiem zasadności podejmowania dalszych działań.

Mieszkańcy gminy Wejherowo doświadczający przemocy w rodzinie posiadali dostęp do informacyjnych lokalnych telefonów. W celu pozyskania informacji lub zgłoszenia problemu mogli nawiązać kontakt z koordynatorem ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie/pracownikiem socjalnym w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wejherowie, który był dostępny przez 5 dni w tygodniu w godzinach od 7.30- 15.30. Ponadto w celu podjęcia działań interwencyjnych mieszkańcy gminy Wejherowo mieli dostęp do całodobowego Centrum Powiadamiania Ratunkowego (tel. 112).

W celu realizacji wsparcia psychologiczno- terapeutycznego starano się zagwarantować osobom podejrzanym o stosowanie przemocy w rodzinie pomoc specjalistyczną. Mieszkańcy gminy Wejherowo, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc mogli skorzystać z pomocy psychologa oraz koordynatora ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie/pracownika socjalnego w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wejherowie oraz ze wsparcia w Ośrodku Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wejherowie. Jednak z terapii indywidualnej dla sprawców przemocy domowej w OPIRPA nie skorzystała żadna z osób. Ponadto program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców przemocy w rodzinie skierowany dla rodziców, którym Sąd ograniczył lub pozbawił władzy rodzicielskiej był realizowany przez PCPR.

Szczegółowe efekty realizacji programu w 2020r. zostały określone w sprawozdaniu z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w gminie Wejherowo na lata 2016-2020.

2.2.2 Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w gminie Wejherowo na 2020 rok

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Wejherowo na 2020, przyjęty Uchwałą NR XIV/161/2019 Rady Gminy Wejherowo z dnia 18 grudnia 2019r. określa działania i cele lokalnej strategii w zakresie profilaktyki alkoholizmu i narkomanii związanych z redukcją szkód społecznych i indywidualnych, wynikających z nadużywania alkoholu i używania środków psychoaktywnych. Na realizację programu, w tym również na zadania realizowane przez placówki wsparcia dziennego, o których mowa w przepisach o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej, wykorzystano środki z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

W ramach Gminnego Programu dofinansowana została działalność Ośrodka Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wejherowie, w tym kształcenie pracowników leczenia odwykowego, doskonalenie zawodowe pracowników lecznictwa odwykowego, superwizja kliniczna pracowników placówek leczenia odwykowego, wyposażenie placówek oraz zakup materiałów edukacyjnych dla osób uzależnionych i ich rodzin.

Z danych uzyskanych z Ośrodka Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wejherowie wynika, iż w roku 2020 zarejestrowano 123 osoby z problemem alkoholowym i współuzależnienia z terenu gminy Wejherowo (dotyczy osób przyjętych z terenu gminy z dotacji i z Narodowego Funduszu Zdrowia). Z zajęć grupy motywacyjnej skorzystało 14 osób, w terapii dla osób doświadczających przemocy w rodzinie wzięło udział 28 osób. W ramach punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych i eksperymentujących ze środkami psychoaktywnymi przyjęto 8 osób, w ramach punktu konsultacyjnego dla młodzieży i ich rodzin objęto pomocą 2 osoby.

Realizacja zadań leczenia uzależnień przez OPIRPA została oparta na pracy z osobami uzależnionymi, osobami współuzależnionymi, Dorosłymi Dziećmi Alkoholików, osobami uwikłanymi w przemoc domową, pracę z młodzieżą oraz poprzez działalność Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych i eksperymentujących ze środkami psychoaktywnymi i członków ich rodzin.

Usługi leczenia uzależnień w szczególności miały charakter porad diagnostycznych, sesji psychoterapii, sesji psychoterapii grupowej, maratonów terapeutycznych czy porad w punkcie konsultacyjnym.

Leczenie osób uwikłanych w przemoc domową prowadzono w formie zajęć indywidualnych i grupowych w zależności od potrzeb. Praca z młodzieżą miała charakter spotkań indywidualnych.

W 2020r. na posiedzenia GKRPA w sprawie wyjaśnienia informacji powziętych przez komisję zaproszono ogółem 22 osób. Jednocześnie liczba rozmów przeprowadzona przez Komisje wyniosła 21, na 56 umówionych spotkań. Do Gminnej Komisji w 2020 r. wpłynęło 20 nowych zgłoszeń dotyczących osób nadużywających alkohol, z czego 2 sprawy przekazano zgodnie z właściwością miejscową. Łącznie w 2020r. prowadzono sprawy 49 osób zgłoszonych do GKRPA, natomiast 30 spraw zostało zakończonych, w tym 13 poprzez skierowanie wniosku do Sądu o zastosowanie obowiązku przymusu leczenia odwykowego. Skierowano na badanie do biegłego w kierunku stwierdzenia lub wykluczenia uzależnienia 13 osób. Przedstawiciel GKRPA uczestniczył również w 3 posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz w Grupach Roboczych. W 2020 roku odbyły się 34 posiedzenia Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wejherowie. W skład komisji wchodziło 8 członków.

Do zadań członków GKRPA należało, m.in: motywowanie zarówno osób uzależnionych, jak i współuzależnionych do podjęcia psychoterapii w zakładach leczenia odwykowego, kierowanie tych osób do leczenia specjalistycznego, bądź motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie, ale nieuzależnionych, do zmiany szkodliwego wzoru picia oraz udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym. Członek GKRPA oraz psycholog świadczyli poradnictwo codziennie w godzinach pracy Ośrodka.

Od 2017r. kontynuowana jest współpraca z przedstawicielami Grupy ARKA w ramach działań wspólnoty Anonimowych Alkoholików. Wypracowano system wspierania osób uzależnionych i ich rodzin, a ulotki informacyjne z danymi adresowymi i godzinami spotkań poszczególnych grup na terenie gminy Wejherowo i w najbliższej okolicy były przekazywane zarówno przez pracowników socjalnych jak i podczas spotkań z członkami GKRPA.

Współpraca GOPS z GKRPA, PCPR w Wejherowie oraz Zespołem Interdyscyplinarnym w szczególności opierała się na wspieraniu działań profilaktycznych i interwencyjnych wobec osób uzależnionych doświadczających przemocy domowej poprzez stały kontakt z policją, kuratorami sądowymi, pracownikami socjalnymi oraz przedstawicielami szkoły.

W 2020r. do GKRPA z Prokuratury Rejonowej wpłynęły 2 zgłoszenia o wszczęcie procedury leczenia odwykowego, również 2 z Sądu Rejonowego w Wejherowie, z Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych 1 zgłoszenie, z GOPS 10 zgłoszeń.

Podejmowane w 2020r. inicjatywy miały charakter interdyscyplinarny, a przedstawiciele GKRPA oraz Zespołu Interdyscyplinarnego uczestniczyli we wspólnych przedsięwzięciach. Między innymi w ramach GPPiRPAiPN w gminie Wejherowo na rok 2020 przystąpiono do I Pomorskiego Tygodnia Białej Wstążki pod patronatem Marszałka Województwa Pomorskiego oraz współfinansowano zakup materiałów dydaktycznych dla szkół i biblioteki. Z uwagi na obecny stan epidemii konieczne było podjęcie działań za pomocą mediów społecznościowych, aby zwrócić uwagę jak największego grona osób na problem przemocy domowej.

Szczegółowe efekty realizacji programu w 2020r. zostały określone w sprawozdaniu z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na 2020 rok.

2.3 ROZWÓJ I BUDOWA SYSTEMU WSPARCIA DLA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH

System wsparcia skierowany do osób starszych i niepełnosprawnych realizowany był poprzez podejmowanie działań w ramach następujących programów:

1. Programu Senioralnego dla Gminy Wejherowo na lata 2018-2020;
2. Programu osłonowego „Pomoc rzeczowa dla potrzebujących”;
3. Programu osłonowego „Teleopieka dla potrzebujących”;
4. Wieloletniego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023;
5. Programu „Opieka wytchnieniowa”;
6. Programu „Usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych”;
7. Programu „Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020”;
8. Programu „Wspieraj Seniora”.
9. Programu „Lokalny Wolontariat Opiekuńczy”;

2.3.1 Program Senioralny dla gminy Wejherowo na lata 2018-2020

Program Senioralny dla Gminy Wejherowo na lata 2018-2020 został podjęty Uchwałą Rady Gminy Wejherowo NR XXXIV/409/2017 z dnia 25 października 2017 r. Nadrzędnym celem programu jest poprawa jakości życia osób starszych poprzez uzyskanie wsparcia w utrzymaniu samodzielności i niezależności oraz włączeniu się w aktywizację społeczną i integrację ze środowiskiem lokalnym. Program jest finansowany ze środków samorządowych. W ramach programu zaplanowano w 2020r. kontynuację działalności Klubu Seniora w Bieszkowicach, rozwój wolontariatu opiekuńczego, działania organizacji czasu wolnego i integracji ze środowiskiem lokalnym również w ramach wymiany międzypokoleniowej.

Działalność Klubu Seniora w Bieszkowicach, który rozpoczął swoją działalność w 2019r., w związku z trwającym zagrożeniem epidemicznym oraz zgodnie z wprowadzonymi ograniczeniami i obowiązującymi wytycznymi Głównego Inspektoratu Sanitarnego, Ministerstwa Zdrowia oraz Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego, czasowo była zawieszana. W zajęciach w 2020r. uczestniczyło 11 seniorów. Zaplanowane wyjazdy integracyjne, zajęcia z przedszkolakami z Samorządowego Przedszkola w Gościcinie pt. „Godzinka dla malucha” oraz spotkanie z okazji „Dnia Wolontariusza” nie odbyły się. Z uwagi na zmianę form pracy wsparciem w postaci paczek rzeczowych objęto 30 seniorów, w tym uczestników Klubu Seniora, a 20 wolontariuszom zaangażowanym w pracę wolontarystyczną podziękowano przekazując drobne upominki.

Podczas realizacji Programu Senioralnego w 2020 roku reagowano na bieżąco na potrzeby dotyczące seniorów. Po konsultacjach z pracownikami socjalnymi oraz Starszym Opiekunem Osób Starszych dokonano zakupu paczek dla seniorów. Paczki zawierały najpotrzebniejsze artykuły gospodarstwa domowego, w tym: pościel, koc, termometr bezdotykowy, ciśnieniomierz, termofor, gry oraz produkty spożywcze.

W ramach Programu Senioralnego kontynuowana była działalność Lokalnego Wolontariatu Opiekuńczego. Szczegółowy opis realizacji zadań umiejscowiono w pkt. Program Lokalny Wolontariat Opiekuńczy i działalność wolontarystyczna na terenie gminy na str. 18.

Szczegółowe efekty realizacji programu w 2020r. zostały określone w sprawozdaniu z realizacji Program Senioralnego dla Gminy Wejherowo na 2020 rok.

2.3.2 Program osłonowy „Pomoc rzeczowa dla potrzebujących”

Program „Pomoc rzeczowa dla potrzebujących” podjęty Uchwałą Rady Gminy Wejherowo Nr XXXIV/410/2017 w sprawie przyjęcia Programu Osłonowego gminy Wejherowo na lata 2018-2020, jest elementem poprawy poziomu życia najniżej uposażonych grup społecznych, a celem jest wsparcie osób i rodzin w zaspokojeniu niezbędnych potrzeb bytowych. W ramach programu pomocy udzielono 20 osobom, na łączną kwotę 14 528 zł, poprzez dofinansowanie zakupu opału, leków, okularów oraz niezbędnych sprzętów gospodarstwa domowego z uwagi na zdarzenie losowe.

2.3.3 Program osłonowy „Teleopieka dla potrzebujących”

Program „Teleopieka dla potrzebujących” podjęty Uchwałą Nr XXXVIII/324/2017 Rady Gminy Wejherowo w sprawie przyjęcia Programu Osłonowego gminy Wejherowo na lata 2017-2020 jest skierowany do osób starszych, niepełnosprawnych, osób czasowo lub stale samotnych, osób z ograniczoną sprawnością ruchową, które chcą lub muszą prowadzić samodzielne życie, ale wymagają stałego nadzoru w celu jak najdłuższego funkcjonowania w swoim dotychczasowym środowisku domowym. Warunkiem korzystania z systemu teleopieki jest zdolność do obsługi przycisku alarmowego.

Teleopieka to usługa polegająca na umożliwieniu dostępu seniorom do całodobowego wezwania pomocy w przypadku zagrożenia zdrowia, życia lub bezpieczeństwa. Wykorzystuje innowacyjne technologie, oparte na współdziałaniu ze sobą trzech elementów: osobistego nadajnika noszonego przez podopiecznego w postaci bransoletki lub wisiorka, telefonu umożliwiającego kontakt z operatorem oraz Centrum Operacyjno – Alarmowego. W 2020 roku opłacono abonament telefoniczny dla 12 mieszkańców Gminy Wejherowo na kwotę 3 780 zł.

2.3.4 Wieloletni Program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023

Gmina realizuje to zadanie na podstawie zapisów Uchwały Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023 (M.P. z 2018r., poz.1007), przy pomocy ośrodka pomocy społecznej, w jednostkach organizacyjnych gminy, placówkach i instytucjach, które posiadają bazę żywnościową lub odpowiednie warunki do wydawania produktów żywnościowych.

Z Programu udziela się wsparcia w szczególności:

- 1) dzieciom do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej,
- 2) uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej lub szkoły ponadgimnazjalnej,
- 3) osobom i rodzinom znajdującym się w sytuacjach wymienionych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, w szczególności osobom starszym, chorym i niepełnosprawnym w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych.

Łączna kwota przeznaczona na ten cel wyniosła 49 004, z czego zakupiono 1 235 posiłków dla 13 osób starszych, chorych i niepełnosprawnych za kwotę 19 275 zł. W 2020 roku posiłki otrzymało 123 dzieci.

W odpowiedzi na potrzeby środowiska lokalnego kontynuowano współpracę w zakresie dowozu ciepłych posiłków dla osób starszych i niepełnosprawnych z terenu gminy Wejherowo do ich miejsc zamieszkania. Na usługę transportową wydatkowano 5 515 zł.

W tym, na wniosek strony, 19 rodzinom udzielono pomocy w formie świadczenia pieniężnego na zakup żywności (zasiłek celowy) na kwotę 10 950 zł.

2.3.5 Program „Opieka wytchnieniowa”

Po raz drugi GOPS w Wejherowie wnioskował o udzielenie wsparcia w ramach programu „Opieka Wytchnieniowa”- edycja 2020 współfinansowanego w ramach Solidarnościowego Funduszu Wspierania Osób Niepełnosprawnych, na zapewnienie działań w ramach Modułu I - opieka wytchnieniowa w formie pobytu dziennego do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Program skierowany był do członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem niepełnosprawności ze wskazaniami konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością egzystencji oraz osobami z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności bądź równoważnym, którzy wymagają wsparcia w postaci czasowego odciążenia od codziennych obowiązków łączących się ze sprawowaniem opieki, zapewniając czas na odpoczynek i regenerację.

Umowa z Wojewodą Pomorskim w sprawie udzielenia dofinansowania ze środków Solidarnościowego Funduszu Wspierania Osób Niepełnosprawnych zawarta została w dniu 13.07.2020r. na kwotę 87 264 zł. Program nie został wydatkowany z uwagi na fakt, iż w związku z trwającym zagrożeniem epidemicznym deklarowane zgody na realizację wsparcia w formie „Opieki wytchnieniowej”, zostały przez rodziny wycofane. Z programu skorzystała w 2020r. 1 osoba, wydatkowano 1 197 zł.

2.3.6 Program „Usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych”

Program Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej "Usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych" - edycja 2020 współfinansowany w ramach Solidarnościowego Funduszu Wspierania Osób Niepełnosprawnych również został skierowany do osób niepełnosprawnych. Jego realizację przewidziano na okres od 06.03.2020r. do 31.12.2020r., wnioskowano o środki na realizację zadania w wysokości 35 281,00 zł. Pomocą w ramach programu objęto 6 osób i zrealizowano 2 362 godzin usług opiekuńczych. Na realizację programu w 2020 roku wydatkowano środki w łącznej wysokości 47 606 zł, a kwota środków z SFWON na dofinansowanie wyniosła 23 803 zł.

2.3.7 Program Operacyjny „Pomoc Żywnościowa 2014-2020”

W roku 2020 GOPS w Wejherowie kontynuował realizację Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014 -2020 realizowanego w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD) Podprogram 2019.

Pomoc w ramach PO PŻ jest kierowana do osób, które z powodu trudnej sytuacji i niskich dochodów nie są w stanie zapewnić sobie odpowiedniego posiłku. Pomocą żywnościową mogły być objęte osoby i rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, spełniające kryteria określone w art. 7 ustawy o pomocy społecznej i których dochód nie przekracza 200% kryterium dochodowego.

W roku 2020 w ramach współpracy z Bankiem Żywności w Trójmieście skorzystały 154 rodziny, łącznie 495 osób (w tym: powyżej 65 roku życia- 12 osób, bezdomnych - 2 osoby, osób niepełnosprawnych - 102 osoby) otrzymało paczki żywnościowe składające się z 21 rodzajów artykułów spożywczych.

W roku 2020 przekazano ponad 24 tony żywności, których szacunkowy koszt wyniósł 110 290 zł. Pomoc przekazywano nieodpłatnie, a produkty były dystrybuowane raz w miesiącu. W ramach działań towarzyszących przy współpracy z bankiem żywności zorganizowano warsztaty. Z uwagi na czas epidemii działania towarzyszące prowadzone były w formie zdalnej (dystrybucja ulotek oraz materiałów szkoleniowych).

Na początku 2020r. nawiązano współpracę z Aresztem Śledczym w Wejherowie, a zakres porozumienia obejmował pomoc w rozładunkach i wydawaniu żywności przez osoby osadzone, a ze strony ośrodka organizacje zajęć aktywizujących. Z uwagi na pandemię i ograniczenia w wykonywaniu zadań otrzymaliśmy pomoc w w/w formie podczas jednego transportu żywności. Następnie nawiązano współpracę z Pomorską Grupą Ratowniczo-Poszukiwawczą GRYF, a wolontariusze ze stowarzyszenia rozładowywali transporty z Banku Żywności oraz dowozili artykuły spożywcze do miejsca zamieszkania osób skierowanych. Podczas pandemii zostały zawieszony osobiste odbiory żywności przez podopiecznych.

2.3.8 Program „Wspieraj Seniora”

Program „Wspieraj Seniora” Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, miał na celu dofinansowanie gmin w zakresie realizacji usługi wsparcia na rzecz seniorów, którzy w obowiązującym stanie epidemii zdecydowali się na pozostanie w domu. Usługa wsparcia polegała w szczególności na dostarczeniu zakupów, zgodnie ze wskazanym przez seniora zakresem, obejmującym artykuły podstawowej potrzeby, w tym artykuły spożywcze czy środki higieny osobistej. GOPS realizował program w okresie od 20.10.2020r. do 31.12.2020r., a programem objęto łącznie 65 osób. W celu realizacji zadań w ramach programu nawiązano współpracę ze Stowarzyszeniem „Gryf”. Wydatkowano 21 328,73 zł.

2.3.9 Program „Lokalny Wolontariat Opiekuńczy” i działalność wolontarystyczna

Kolejnym elementem wsparcia seniorów i osób niepełnosprawnych jest rozwój wolontariatu. Według ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie wolontariuszem jest ten, kto dobrowolnie i świadomie oraz bez wynagrodzenia angażuje się w pracę na rzecz osób, organizacji pozarządowych, a także rozmaitych instytucji działających w różnych obszarach społecznych. Wolontariat wnosi nie tylko korzyści po stronie osób objętych wsparciem. Wolontariusz nabywa nowe doświadczenia życiowe i zawodowe, rozwija swoje umiejętności pracy w grupie, a pomaganiu daje poczucie satysfakcji.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w 2020r. kontynuował działalność Lokalnego Wolontariatu Opiekuńczego, w ramach którego udziela się pomocy osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym, w szczególności osobom niepełnosprawnym, starszym, przewlekle chorym, rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Prowadzono działania w zakresie promocji idei wolontariatu na terenie Gminy Wejherowo poprzez dystrybucje ulotek i umieszczanie informacji na stronie internetowej ośrodka.

W roku sprawozdawczym zawarto 6 porozumień z wolontariuszami. Wolontariusze wspierają działalność Placówek Wsparcia Dziennego, Klubów Gier oraz osoby starsze na terenie gminy. W Międzynarodowym Dniu Wolontariusza (6 grudnia) z uwagi na pandemię nie zorganizowano

spotkania jak w latach ubiegłych ale przekazano podziękowania Dyrektora GOPS lokalnym wolontariuszom za wspieranie swoimi działaniami pracą Ośrodka. Na te potrzeby zakupiono książki na upominki dla 20 wolontariuszy. Należy nadmienić, że nie w każdym przypadku pracy wolontarystycznej zawierana była umowa z wolontariuszem. Łącznie w 2020r. na rzecz podopiecznych ośrodka wolontariat świadczyło 20 osób. Współpraca ta nie byłaby możliwa bez zaangażowania innych jednostek organizacyjnych i pomocniczych gminy, organizacji pozarządowych czy instytucji takich jak: Biblioteki i Centrum Kultury Gminy Wejherowo, Przedszkola Publicznego w Bolszewie, sołtysów, Stowarzyszenia Wsparcia Osób Niepełnosprawnych i Seniorów „Żyj Godnie” czy Pomorskiej Grupie Poszukiwawczo- Ratowniczej „GRYF”.

Kontynuowano współpracę ze Stowarzyszeniem Wsparcia Osób Niepełnosprawnych i Seniorów „Żyj Godnie”. Stowarzyszenie „Żyj Godnie” stało się również partnerem społecznym ośrodka w aplikowaniu o środki w ramach projektu na utworzenie dziennego domu pobytu dla seniorów na terenie gminy (Poddziałanie 6.2.2 Rozwój usług społecznych RPO WP 2014-2020), który z uwagi na brak alokacji nie otrzymał dofinansowania. GOPS na podstawie porozumienia umożliwia Stowarzyszeniu prowadzenie spotkań o charakterze grupy samopomocowej w siedzibie Klubu Integracji Społecznej. Grupa ma charakter otwarty i stanowi stałą ofertę dla seniorów, osób niepełnosprawnych, opiekunów osób z zaburzeniami pamięci, chorych na chorobę Alzheimera i inne choroby otępienne. Z uwagi na pandemię również działalność stowarzyszenia była czasowo zawieszana.

W 2020r. nawiązano współpracę ze Stowarzyszeniem Pomorska Grupa Poszukiwawczo- Ratownicza „GRYF”, a wolontariusze wspierali GOPS również w trakcie realizacji Programu „Wspieraj seniora” czy dowozu artykułów spożywczych do miejsca zamieszkania podopiecznych GOPS w ramach Banku Żywności.

Należy wskazać, iż w 2020r. GOPS nawiązał współpracę z Aresztem Śledczym w Wejherowie, a zakres porozumienia obejmował pomoc w rozładunkach i wydawaniu żywności przez osoby osadzone, a ze strony ośrodka organizację zajęć aktywizujących. Z uwagi na pandemię i ograniczenia w wykonywaniu zadań otrzymaliśmy pomoc w w/w formie podczas jednego transportu żywności.

Przy współpracy z Fundacją „Amor Veritatis” przekazano 100 paczek świątecznych dla dzieci w wieku od 2 do 14 lat, z rodzin mieszkających na terenie gminy.

Poza działalnością Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wejherowie działania wolontarystyczne były podejmowane w Szkole Podstawowej w Nowym Dworze Wejherowskim, w Szkole Podstawowej w Bolszewie oraz w Bibliotece gminnej. Biblioteka i Centrum Kultury gminy Wejherowo wskazuje, iż 4 wolontariuszy wspomagało pracę instytucji. Szkoła Podstawowa w Nowym Dworze Wejherowskim wskazuje, iż w 2020r. 30 wolontariuszy uczestniczyło w zbiórce karmy dla schroniska w Dąbrowce oraz darów dla domu dziecka w Gdyni. Ponadto społeczność szkoły zorganizowała kiermasz charytatywny „Pomóc Wiktorii”, akcję „Kartka dla lekarza i pielęgniarki”, „Kartka bożonarodzeniowa dla seniora” oraz „Kartka dla podopiecznych w DPS”. Szkoła Podstawowa w Bolszewie wskazuje, iż 100 wolontariuszy było zaangażowanych w działania Programu „Szlachetna paczka”, zbiór nakrętek dla chorych, wizyty w DPS, zbiórce słodczy i maskotek dla dzieci z Powiatowego Zespołu Kształcenia Specjalnego, maseczek dla szpitali oraz zbiórce dla zwierząt ze schroniska w Dąbrowce.

3 DOSKONALENIE DZIAŁALNOŚCI SŁUŻB I ORGANIZACJI W POPRAWIE WARUNKÓW ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

3.1 PROFESJONALIZACJA KADR

Podejście do zarządzania publicznego i kształcenia kadr samorządowych ewaluuje wraz z nowo pojawiającymi się problemami i zmianą zewnętrznych oraz wewnętrznych warunków funkcjonowania jednostek samorządu terytorialnego. Ze względu na ustawiczny charakter procesu kształcenia programy nauczania muszą być elastyczne i ciągle aktualizowane w odniesieniu do najnowszej wiedzy i doświadczeń w zakresie funkcjonowania samorządu.

Dbłość o standaryzację usług, wypracowywanie wspólnych procedur postępowania przejawia się m.in. w organizacji szkoleń skierowanych do pracowników oświaty, policji, sądu czy prokuratury, udział w debatach czy konferencjach, co przekłada się na korzyść osób potrzebujących pomocy.

Corocznie, promując interdyscyplinarną współpracę z instytucjami oświatowymi oraz Prokuraturą Rejonową, Komendą Powiatową Policji, Sądem Rejonowym, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie oraz ościennymi ośrodkami pomocy społecznej, w ramach Programu przeciwdziałania przemocy organizowano szkolenia z zakresu zagadnień przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz wypracowania wspólnych standardów postępowania w pracy z osobami uwikłanymi w przemoc i uzależnienia. W związku z obostrzeniami związanymi z pandemią w 2020 roku nie przeprowadzono wspólnego szkolenia dla służb.

Kolejnym elementem profilaktyki przemocy i profesjonalizacji służb w zakresie przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu rodzin, była coroczna organizacja Kampanii „Biała Wstążka” na terenie gminy oraz Konferencji mającej zarówno charakter promocji działań ośrodka, jak również edukacyjny. Dobór prelegenta i tematu Konferencji wynikał z analizy potrzeb instytucji, omawianych na posiedzeniach Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego. W 2020r. również odstąpiono od realizacji w/w działań.

W ramach Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz przeciwdziałania Narkomanii, zgodnie z rekomendacjami Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Warszawie corocznie wdrażano przy współpracy i na terenie szkół podstawowych w gminie Wejherowo, programy profilaktyki uniwersalnej, m.in. Program Domowych Detektywów, „Archipelag Skarbów” oraz „Unplugged”. Dobór programu był konsultowany z pedagogami i psychologami szkół podczas spotkań roboczych w pierwszym kwartale każdego roku kalendarzowego począwszy od 2018 roku. Wdrażanie programu było zapoczątkowane organizacją szkolenia dla realizatorów, zakupem materiałów edukacyjnych i dydaktycznych do jego realizacji. W 2019r. przeprowadzono szkolenie z zakresu wdrożenia Programu „Unplugged”. W 2020r. program ten został wdrożony wyłącznie w Szkole Podstawowej w Nowym Dworze Wejherowskim, gdzie odbyło się 12 spotkań dla całej społeczności szkolnej w klasach VII-VIII. Z uwagi na pandemię nie wprowadzono nowego programu profilaktycznego w szkołach.

Jak wynika z informacji zawartych w Sprawozdaniach dotyczących realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, wyłącznie Szkoła Podstawowa w Bolszewie wskazuje na 120 uczestników szkoleń, konferencji, superwizji podnoszących umiejętności kadr, a Biblioteka i Centrum Kultury na 25 osób. Nie podały danych następujące placówki: SP w Górze, SP w Orlu, SP w Nowym Dworze Wejherowskim, SP w Gościnnie, SP w Gowinie oraz Przedszkole w Bolszewie.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w celu standaryzacji pracy i profesjonalizacji kadr w okresie od 01.07.2019r. do 31.12.2020r. realizował projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej oraz budżetu państwa pn.: „Wdrożenie usprawnień organizacyjnych w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wejherowie”. Projekt był współfinansowany w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój: PRIORYTET II Efektywne polityki publiczne

dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, DZIAŁANIE 2.5 Skuteczna Pomoc Społeczna. Wysokość dofinansowania wyniosła: 278 444, 75 zł w tym 234 673,23 zł - środki wspólnotowe, 43 771,52 zł - dotacja celowa. Celem głównym projektu było wdrożenie usprawnień organizacyjnych polegających na oddzieleniu pracy administracyjnej od świadczenia pracy socjalnej oraz usług w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wejherowie przez nakierowanie działań na poprawę obsługi klienta. Projekt był skierowany do 21 pracowników ośrodka, w tym kadry zarządzającej.

W okresie realizacji projektu pracownicy uczestniczyli w szkoleniach podnoszących kwalifikacje zawodowe (praca socjalna z osobami uzależnionymi, praca socjalna prowadzona w obszarze problemów opiekuńczo-wychowawczych, narzędzia pracy socjalnej, komunikacja interpersonalna, przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu, przeciwdziałanie mobbingowi, organizowanie społeczności lokalnej), superwizji, szkoleniach wewnętrznych z moderatorem, a kadra zarządzająca uczestniczyła w coachingu.

Wypracowane rozwiązania przełożyły się na zmianę struktury organizacyjnej ośrodka, a w nowej strukturze w Dziale Pomocy w Środowisku utworzono następujące:

- Zespół ds. świadczeń przyznawanych decyzją,
- Zespół ds. usług socjalnych,
- Stanowisko ds. pierwszego kontaktu,
- Stanowisko ds. pracy socjalnej.

Doprecyzowano zadania i działania na poszczególnych stanowiskach w GOPS. W ramach projektu opracowano Procedury oddzielenia zadań w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wejherowie, które w sposób szczegółowy określają zakresy czynności poszczególnych stanowisk/zespołów. Opracowany został również Raport z wdrożenia zadań, zawierający ewaluację wprowadzonych zmian oraz wnioski i zalecenia dotyczące wypracowanych rozwiązań. Ośrodek został zobowiązany do zachowania trwałości projektu „Wdrożenie usprawnień organizacyjnych w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wejherowie” do czerwca 2022r. poprzez utrzymanie wypracowanych rozwiązań modelowych oddzielenia procedury administracyjnej przyznawania świadczeń pomocy społecznych od pracy socjalnej w oparciu o opracowany model oraz zachowanie poziomu zatrudnienia pracowników socjalnych.

Ponadto pracownicy Działu Pomocy w Środowisku uczestniczyli w szkoleniach z zakresu: ustalania odpłatności za pobyt w DPS, przyznawania pomocy w czasie pandemii, przeciwdziałania uzależnieniom, procedury NK w obszarze pomocy rodzinie dotkniętej przemocą domową w dobie pandemii, roli i zadań asystenta rodziny w dobie pandemii.

Pracownicy pozostałych działów na bieżąco podnosili swoje kwalifikacje zawodowe, m.in. z zakresu: rozwiązań praktycznych i nowości prawnych w zakresie stosowania prawa pracy, RODO, ubezpieczeń społecznych, PPK, zmiany systemu zamówień publicznych, z zakresu rachunkowości, list płac, zasiłków ZUS, świadczeń nienależnie pobranych oraz egzekucji (świadczenia rodzinne, wychowawcze, fundusz alimentacyjny), postępowania wobec dłużników alimentacyjnych, klasyfikacji budżetowej w świetle interpretacji Ministerstwa Finansów czy opodatkowania podatkiem VAT.

3.2 INTEGRACJA SŁUŻB SPOŁECZNYCH

Praca z rodzinami wieloprotblemowymi niejednokrotnie wymaga interdyscyplinarnego podejścia, a więc współpracy z przedstawicielami innych instytucji. Pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej aktywnie współpracują z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wejherowie, placówkami oświatowymi, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Powiatowym Urzędem Pracy w Wejherowie, Powiatową Komendą Policji w Wejherowie, kuratorami sądowymi, pedagogami i psychologami szkolnymi.

Ponadto Ośrodek w ramach wymiany dobrych praktyk i wzmacniania współpracy pomiędzy instytucjami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie podejmował działania integrujące lokalną społeczność w profilaktykę przeciwdziałania przemocy i uzależnień.

Spotkania interdyscyplinarne stwarzają warunki do powstawania i funkcjonowania koalicji i partnerstw oraz wpływają na budowanie komplementarnego systemu i standaryzacji usług.

Szczególne znaczenia w dobie pandemii nabrała współpraca z jednostkami pomocniczymi gminy, gdzie sołtysi pozostawali w stałym kontakcie z pracownikami ośrodka współpracując w działaniach realizowanych w 2020r., m.in. dystrybucji artykułów żywnościowych ramach Banku Żywności, udzielali informacji o osobach starszych i niepełnosprawnych wymagających wsparcia. Należy nadmienić, iż nawiązano współpracę z lokalnymi sklepami, aptekami oraz Strażą Pożarną i wypracowano procedury postępowania w przypadku pomocy osobom pozostających w kwarantannie czy izolacji domowej. Również w zakresie działalności Placówek Wsparcia Dziennego i Klubów Gier na bieżąco wymieniano informacje o czasowych ograniczeniach pracy w/w punktów.

4 WZROST AKTYWIZACJI I INTEGRACJI SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ W GMINIE WEJHEROWO

4.1 ZWIĘKSZENIE POZIOMU INTEGRACJI SPOŁECZNEJ ORAZ PARTYCYPACJI MIESZKAŃCÓW W DZIAŁANIACH GMINY

Komunikacja i partycypacja społeczna odgrywa istotną rolę w procesach integracji społeczności lokalnych, rozwoju lokalnego czy zarządzania gminą. Stosunki panujące na szczeblu lokalnym oraz formy i sprawność działania lokalnych instytucji, mają ponadto ogromne znaczenie dla rozwoju społeczeństwa obywatelskiego. Uważa się, że poziom lokalny jest tym poziomem, na którym mogą rodzić się postawy obywatelskie. Włączanie mieszkańców w życie wspólnoty, tworzenie atmosfery wzajemnego zaufania i współpracy, mogą zachęcać lub zniechęcać mieszkańców do uczestnictwa w życiu publicznym.

Działalność gminy w rozwój społeczności lokalnej przejawia się w szczególności na współpracy z organizacjami pozarządowymi. Ważną rolę w systemie rozwoju inicjatyw obywatelskich odgrywają również sołectwa, wspierając działalność Kół Gospodyń Wiejskich, Placówek Wsparcia Dziennego czy Klubów Gier.

Koła Gospodyń Wiejskich wspierają swoją pomocą działalność gminy Wejherowo czy jednostek pomocniczych, aktywnie uczestnicząc w gminnych uroczystościach czy świadcząc usługi podczas wykonywanych zadań, m.in. dożynek gminnych, festynów, uroczystości lokalnych, Kampanii „Biała Wstążka”, akcji „Wielka Orkiestra świątecznej pomocy”.

W szczególności promują działania w zakresie działalności społeczno-wychowawczej i oświatowo-kulturalnej w środowiskach wiejskich, rozwojem przedsiębiorczości kobiet i inicjowaniem działań na rzecz poprawy warunków życia i pracy kobiet na wsi czy rozwojem kultury ludowej, w tym w szczególności kultury lokalnej i regionalnej.

Do akcji profilaktycznej, związanej z przeciwdziałaniem rozprzestrzenianiu się Koronawirusa na terenie Gminy Wejherowo w 2020r., włączyły się również Koła Gospodyń Wiejskich KGW „Łężyckie Biały” z Łężyc, które podjęły się wspólnie ze Scholą „Dzieci Kalasancjusza” z Bolszewa, szyciu maseczek profilaktycznych z bawełny i lnu. Do nich dołączyły również Panie i rodziny z KGW z Bolszewa i KGW z Orla. Gmina Wejherowo zakupiła i przekazała na realizację tego zadania potrzebne materiały i asortyment. Maseczki na bieżąco były przekazywane do szpitali i Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, na potrzeby pracowników socjalnych, wolontariuszy i urzędników obsługujących mieszkańców.

W 2020 roku na terenie gminy Wejherowo nie powstały nowe podmioty ekonomii społecznej. Od 2015 roku funkcjonuje Powiatowo-Gminna Spółdzielnia Socjalna „KASZUBIA” z siedzibą w Bolszewie. Członkami założycielami Spółdzielni są Powiat Wejherowski i Gmina Wejherowo. Celem działania spółdzielni jest społeczna i zawodowa reintegracja osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej, w tym osób bezrobotnych, niepełnosprawnych i dotkniętych uzależnieniami. Utworzenie spółdzielni socjalnej jest zatem ułatwieniem takim osobom wejścia na rynek pracy. Spółdzielnia jest powoływana w celu prowadzenia działalności gospodarczej w oparciu o pracę swoich członków. Spółdzielnia realizuje niektóre z zadań na rzecz Gminy Wejherowo m.in. sprzątanie terenów publicznych, odpiaszczanie dróg, utrzymanie i naprawy przystanków komunikacyjnych, koszenie traw, oczyszczanie wpustów kanalizacji deszczowej, utrzymanie i naprawy placów zabaw. Spółdzielnia "Kaszubia" zapewnia również eksploatację gminnej stacji zlewnej w Gościcinie. Na zlecenie Komunalnego Związku Gmin "Dolina Redy i Chylonki" Spółdzielnia prowadzi Punkt Zbiórki Odpadów Niebezpiecznych. Oprócz tego realizuje inne prace zlecane przez podmioty publiczne i prywatne. W zakresie rekrutacji pracowników spółdzielnia niejednokrotnie współpracowała z pracownikami socjalnymi ośrodka.

Na terenie gminy Wejherowo od 2014 roku funkcjonuje Klub Integracji Społecznej z siedzibą w Bolszewie. Klub Integracji Społecznej jest do dyspozycji pracowników socjalnych na potrzeby organizowania spotkań ze społecznością lokalną. Pomieszczenie KIS służyło do realizacji takich inicjatyw jak zajęcia kulinarne w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020, a także jest stałym miejscem spotkań uczestników grupy wsparcia „ŻYJ GODNIE”, a od 2018 roku pełni również funkcję pogotowia lekcyjnego zainicjowanego przez pracowników socjalnych i asystentów rodziny GOPS. Z uwagi na pandemię w 2020r. nie prowadzono zajęć w KIS.

W miejscowościach Kniewo, Orle, Ustarbowo, a od października 2019r. również w Bieszkowicach funkcjonują Kluby Gier, których oferta skierowana jest do dzieci w wieku od 5 do 15 roku życia. Od października 2019r. rozpoczął również swoją działalność Klub Seniora w Bieszkowicach. Kluby są odpowiedzią na potrzeby środowiska lokalnego, mieszkańców sołectw w zakresie organizacji czasu wolnego, działań profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii czy przemocy. Również w związku z pandemią działalność Klubów w 2020r. była czasowo zawieszana lub ograniczana do zajęć wyłącznie w formie zdalnej.

4.2 AKTYWIZACJA I WSPIERANIE DZIAŁALNOŚCI ORGANIZACJI SPOŁECZNYCH

Rada Gminy Wejherowo Uchwałą Nr XIII/152/2019 z dnia 27 listopada 2019r. przyjęła Roczny Program Współpracy Gminy Wejherowo z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego i stowarzyszeniami jednostek samorządu terytorialnego na 2020 rok. Celem głównym programu jest budowanie, włączanie i umacnianie współpracy na zasadzie partnerstwa pomiędzy samorządem, a organizacjami pozarządowymi.

W ramach programu wspierane były głównie inicjatywy z zakresu upowszechniania kultury fizycznej i sportu, organizacji wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci i młodzieży oraz kultury, sztuki oraz ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym.

W 2020r. 13 organizacji pozarządowych podpisało umowę dotacyjną z UG Wejherowo. W 2019 roku ok. 35 organizacji pozarządowych działających na rzecz mieszkańców Gminy Wejherowo uzyskało wsparcie w ramach programu. Liczba stowarzyszeń współpracujących z gminą Wejherowo w 2020r.

znacznie spadła, co jest spowodowane ograniczeniem zadań z uwagi na pandemię COVID. Na zadania realizowane w 2020 r. gmina Wejherowo przeznaczyła środki finansowe w wysokości 33 260,00 zł.

Wśród zadań zrealizowanych w 2020r. należy wyróżnić:

1. KGW Bolszewo - "Tradycje Nocy Świętojańskiej na Kaszubach";
2. Emeryci i Renciści Gminy Wejherowo – „Nordic Walking ćwiczymy razem”;
3. Nasze Bolszewo – „Bolszewo na sportowo”;
4. Nasze Bolszewo – „Kajakiem przez wsie”;
5. Stowarzyszenie Przyjaciół Harcerstwa Trzy Pióra – „Artystyczne ferie”;
6. Shotokan – „Obóz zimowy w Jastrzębiej Górze”;
7. Kurkowe Bractwo Strzeleckie w Wejherowie – „Brackie turnieje strzeleckie dla mieszkańców gminy Wejherowo”;
8. Ochotnicza Straż Pożarna w Gościcinie – „Dożynki sołeckie”;
9. Orle to My – „Statkiem po trawie i nie tylko”;
10. KGW Bolszewo- „Sport to zdrowie”;
11. Uczniowski Klub Sportowy Orle – „ABC sportu dla najmłodszych”;
12. Tytani Wejherowo – „Szkolenie dzieci i młodzieży gry w piłkę ręczną”;
13. Emeryci i Renciści Gminy Wejherowo – „Sprawność fizyczna w każdym wieku”;
14. Szansa dla Nas – „Wyjdźmy z domu po zdrowie”;
15. KGW Bolszewo – „Dbamy o miejsce pamięci i kultu religijnego”;
16. KGW Bolszewo – „Poznajcie folklor i tradycje kulinarne Kaszub”;
17. KGW Orle- „Jak belo przode”;
18. KGW Łężyce – „Anielskie warsztaty”;
19. Fanbala Gowino – „Prowadzenie zajęć piłkarskich dla dzieci”;
20. Barca Bolszewo – „Liga Młodzików”;
21. Barca Bolszewo – „Liga Trampkarzy”;
22. Barca Bolszewo – „Turniej piłki nożnej o Puchar Wójta Gminy Wejherowo”;
23. Barca Bolszewo – „Udział w turniejach piłki nożnej dzieci z gminy Wejherowo”.

Szczegółowe sprawozdanie z realizacji programu zostanie przedłożone Radzie Gminy Wejherowo do dnia 31 maja 2020r.

Wśród programów skierowanych do osób pozostających bez zatrudnienia należy wyróżnić program realizacji prac społecznie użytecznych w porozumieniu z Powiatowym Urzędem Pracy w Wejherowie.

Gmina Wejherowo na podstawie porozumienia ze Starostą Wejherowskim reprezentowanym przez PUP w Wejherowie co roku organizuje prace społecznie użyteczne – koordynowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wejherowie. Prace społecznie użyteczne w 2020 roku odbyły się w okresie od marca do listopada. Wymiar prac społecznie użytecznych wynosił 10 godzin tygodniowo. Za każdą przepracowaną godzinę osobie bezrobotnej przysługuje, świadczenie z tytułu wykonywania prac społecznie użytecznych. Od marca do maja stawka za godzinę wykonywania prac społecznie użytecznych wynosiła 8,50 zł za godzinę natomiast od czerwca uległa podwyższeniu i wynosiła 8,70 zł za godzinę. W 2020 roku w tej formie aktywizacji zawodowej uczestniczyło łącznie 7 osób bezrobotnych. W wyniku epidemii koronawirusa oraz konieczności zorganizowania opieki nad małoletnimi dziećmi część osób zmuszona była zrezygnować z tej formy aktywizacji zawodowej. Do wykonywania prac społecznie użytecznych osoby bezrobotne zostały skierowane do jednostek organizacyjnych gminy tj. Szkół Podstawowych w Bolszewie, Gościcinie, Gowinie, a także do Placówki Wsparcia Dziennego w Warszkowie oraz do Biblioteki i Centrum Kultury Gminy Wejherowo. Całkowity koszt poniesionych świadczeń wypłaconych bezrobotnym z tytułu wykonywania prac społecznie użytecznych wyniósł 10 372 zł, z czego nastąpiła refundacja z Powiatowego Urzędu Pracy w Wejherowie w kwocie 6 703,44.

W 2020r. GOPS nadal współpracował z Centrum Integracji Społecznej w Wejherowie, dzięki czemu poszerzał ofertę aktywizacji społecznej i zawodowej Ośrodka. W roku 2020r. do CIS Wejherowo uczęszczały trzy osoby zamieszkujące na terenie gminy Wejherowo, które zostały zakwalifikowane w 2019r. Jedna osoba podjęła zatrudnienie, jednak osoba zakończyła staż i nie podjęła zatrudnienia. W związku z likwidacją CIS Wejherowo (czerwiec 2020r.) współpraca została zakończona.

5 WSKAŹNIKI REALIZACJI CELÓW

I. Podniesienie jakości życia osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym

1. Liczba uczestników dodatkowych zajęć rozwijających zainteresowania dzieci i młodzieży oraz dorosłych w obszarze kultury, oświaty i zdrowia - **16 859** osób; (jedna osoba mogła więcej niż jeden raz uczestniczyć w zajęciach)
2. Liczba osób i rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z uwzględnieniem przyczyn korzystania z pomocy w roku 2020 – **865 osób w 309 rodzinach**;
3. **Efekty realizacji gminnych programów –**
 - 1) Program wspierania rodziny w gminie Wejherowo na lata 2016-2018 – zawarto w odrębnym sprawozdaniu;
 - 2) Gminny Program Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na 2020 rok – zawarto w odrębnym sprawozdaniu;
 - 3) Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na 2020 rok – zawarto w odrębnym sprawozdaniu;
 - 4) Program senioralny dla gminy Wejherowo na 2020 rok - zawarto w odrębnym sprawozdaniu;
 - 5) Program osłonowy „Pomoc rzeczowa dla potrzebujących” – **20** osób;
 - 6) Program osłonowy „Teleopieka dla potrzebujących” – **12** osób;
 - 7) Program wieloletni „Posiłek w szkole i w domu” - **155** osób;
 - 8) Program „Opieka Wytchnieniowa” – **1** osoba,
 - 9) Program „Usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych”- **6** osób;
 - 10) Program Operacyjny „Pomoc żywnościowa 2014-2020”- **495** osób;
 - 11) Program „Wspieraj seniora” – **65** osób.
4. Liczba uczestników programów skierowanych do osób pozostających bez zatrudnienia – **10 osób**;
5. Liczba uczestników programów skierowanych do osób starszych i niepełnosprawnych – **754** osoby.

II. Doskonalenie działalności służb i organizacji w poprawie warunków życia mieszkańców

1. Liczba osób zatrudnionych w ramach realizacji postawionych zadań - **467** osoby;
2. Liczba uczestników szkoleń, konferencji, superwizji podnoszących umiejętności kadr:
 - a) Liczba uczestników szkoleń – **183**;
 - b) Liczba konferencji – **1**, Liczba uczestników – cała społeczność gminy;
 - c) Liczba uczestników superwizji – **19 osób**;
3. Liczba wprowadzonych nowych usług – **1**;
4. Wzrost liczby utworzonych i funkcjonujących koalicji i partnerstw na rzecz rozwiązywania problemów społecznych - **0**.

III. Wzrost aktywizacji i integracji społeczności lokalnej w gminie Wejherowo

1. Liczba utworzonych podmiotów ekonomii społecznej- **0**;
2. Liczba organizacji pozarządowych na terenie gminy Wejherowo - **13** organizacji (które otrzymały dofinansowanie)
3. Liczba programów aktywności lokalnej – **0**;
4. Liczba odbiorców kampanii promocyjnych, spotkań, festynów i konkursów- **cała społeczność gminy Wejherowo**
5. Liczba i aktywność wolontariuszy - **54** osoby;
6. Liczba Klubów Integracji Społecznej i Klubów Środowiskowych - **5** klubów.

6 PODSUMOWANIE

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wejherowie jest koordynatorem Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014 – 2020. Jednostki organizacyjne gminy jako interesariusze dokumentu corocznie składają sprawozdania koordynatorowi strategii z realizacji wytyczonych zadań.

Strategia jest finansowana ze środków pochodzących z budżetu gminy w zakresie zadań własnych gminy w tym pomocy społecznej oraz w innych obszarach ujętych w strategii oraz ze środków z budżetu państwa na zadania zleczone gminie przez administrację rządową.

Sprawozdania z realizacji Strategii za lata od 2014 r. do 2016r. miały charakter opisowy w szczególności skupiając się wyłącznie na działalności ośrodka pomocy społecznej bądź wyłącznie na danych pozyskanych przez ośrodek. Z upływem czasu ewaluacji uległo postrzeganie sprawozdania z realizacji Strategii jako dokumentu nie tylko opisującego działalność GOPS czy innych instytucji czy jednostek organizacyjnych funkcjonujących na terenie gminy Wejherowo. Starano się uchwycić tendencje, zmiany i potrzeby związane z obszarem wsparcia osób i rodzin zamieszkujących teren gminy Wejherowo. Wpłynęła na to zarówno świadomość wspólnej odpowiedzialności za interdyscyplinarne podejmowanie działań i wypracowanie wspólnych procedur postępowania m.in. w zakresie przeciwdziałania przemocy i uzależnieniom.

Planując działania na kolejny okres programowy strategii należy uwzględnić cykliczne spotkania jej interesariuszy w celu wypracowania wspólnych i miarodajnych narzędzi umożliwiających monitorowanie działań, by uniknąć trudności w ich dokumentowaniu czy interpretowaniu. GOPS jako koordynator realizacji strategii w 2021r. podejmie działania edukacyjne i integracyjne w tym zakresie w instytucjach i jednostkach organizacyjnych gminy.

W latach 2014-2020 pisemne raporty z realizacji działań składały następujące jednostki organizacyjne gminy:

1. Biblioteka i Centrum Kultury Gminy Wejherowo;
2. Szkoła Podstawowa w Gościcinie;
3. Szkoła Podstawowa w Gowinie;
4. Szkoła Podstawowa w Górze;
5. Szkoła Podstawowa w Orlu;
6. Szkoła Podstawowa Nowym Dworze Wejherowskim;
7. Przedszkole w Bolszewie;
8. Szkoła Podstawowa w Bolszewie.

W swoich sprawozdaniach interesariusze strategii przedstawili podejmowane działania w ramach zadań wytyczonych w dokumencie. Sprawozdania zawierały informację o formach realizacji działań w przyporządkowaniu do konkretnego celu strategicznego wraz z podaniem danych liczbowych, tj. ilości i częstotliwości poszczególnych działań oraz szacunkową liczbę odbiorców, do których były

skierowane. W ramach swoich raportów interesariusze Strategii mogli dokonać oceny zgodności faktycznego postępu z założeniami i celami strategii, oceny nowych wyzwań i zagrożeń oraz przedstawić propozycje uaktualnienia Strategii w odpowiedzi na potrzeby społeczne.

Analiza porównawcza podejmowanych działań wynikających z założeń Strategii w oparciu o wskaźniki realizacji celów została dokonana za okres od 2017 do 2020 roku, a opis zawarto poniżej.

Wskaźnik: Liczba uczestników dodatkowych zajęć rozwijających zainteresowania dzieci i młodzieży oraz dorosłych w obszarze kultury, oświaty i zdrowia

Analiza liczby uczestników dodatkowych zajęć rozwijających zainteresowania dzieci i młodzieży wskazuje, iż w 2017r. - 4 142 osoby uczestniczyły w zajęciach, w 2018r. - 19 339 osób, w 2019r. - 13 530 osób, natomiast w roku sprawozdawczym - 16 859 osób. Należy zaznaczyć, iż jedna osoba mogła uczestniczyć w zajęciach nie tylko jeden raz, a działania Biblioteki i Centrum Kultury czy jednostek pomocniczych gminy kierowana była do całej społeczności gminy. Wnioskować można, iż rozwój usług Gminnego Ośrodka Pomocy społecznej, Biblioteki czy szkół wpływa również na zwiększenie liczby jej uczestników. Rok 2020 zdominowany został przez pandemię, co skutkowało spadkiem osób uczestniczących w zajęciach w porównaniu z rokiem poprzednim.

Wskaźnik: Liczba osób i rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z uwzględnieniem przyczyn korzystania z pomocy

Liczba osób i rodzin korzystających ze świadczeń na przestrzeni lat 2015-2020 przedstawia się następująco:

TABELA 2. LICZBA OSÓB I RODZIN OBJĘTA POMOCA SPOŁECZNĄ

Liczba osób i rodzin korzystająca ze świadczeń	2015 Liczba rodzin	2015 Liczba osób	2016 Liczba rodzin	2016 Liczba osób	2017 Liczba rodzin	2017 Liczba osób	2018 Liczba rodzin	2018 Liczba osób	2019 Liczba rodzin	2019 Liczba osób	2020 Liczba rodzin	2020 Liczba osób
Ogólna liczba	491	1654	522	1618	510	1543	464	1348	481	1312	309	865
W tym Rzeczywista liczba korzystających	306	1054	293	955	238	754	224	674	218	634	199	565
a) w tym świadczenia pieniężne	206	555	179	432	138	282	131	283	132	254	127	260
b) w tym świadczenia niepieniężne	180	812	177	735	142	585	142	539	132	507	102	384
Praca socjalna	185	600	229	663	272	789	240	674	263	678	110	300

Zauważalna tendencja malejąca w obszarze ogólnej liczby rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, zarówno w przypadku świadczeń pieniężnych, niepieniężnych oraz pracy socjalnej. W porównaniu z rokiem 2015 liczba rodzin korzystających z pomocy z 491 zmniejszyła się do 309.

Najczęstszą przyczyną ubiegania się o pomoc w rodzinach w 2020r. (poza ubóstwem), podobnie jak w roku ubiegłym była długotrwała lub ciężka choroba któregoś z członków rodziny oraz niepełnosprawność. Liczba rodzin ubiegających się o pomoc z tego powodu, kształtuje się podobnie jak

w latach poprzednich. Jak wynika z poniższych danych kolejnym najczęstszym powodem udzielania pomocy w 2020r. była potrzeba ochrony macierzyństwa. Zauważalna jest tendencja malejąca w każdej kategorii powodów przyznawania pomocy, co wynika z malejącej liczby ogólnej osób korzystających.

Analizując tendencję spadkową liczby rodzin korzystających ze wsparcia ośrodka należy wskazać, że potrzeba ochrony macierzyństwa podobnie jak niepełnosprawność lub długotrwała i ciężka choroba są czynnikami powstawania kryzysu w rodzinie.

Przyczyny, które mogą mieć wpływ na spadek liczby rodzin wymagających pomocy finansowej lub w formie rzeczowej to dobra sytuacja na rynku pracy, coraz mniejsze rejestrowane bezrobocie. Na poprawę sytuacji materialnej rodzin w szczególności wielodzietnych znaczący wpływ ma kontynuacja tzw. programu „500+”, oraz Dobry Start, które stanowią dodatkowe źródło dochodu, niewpływające na zmniejszenie innych świadczeń.

Powody przyznania pomocy przedstawia tabela poniżej.

TABELA 3. POWODY PRYZNAWANIA POMOCY

Przyczyna zgłoszenia	2018 Liczba rodzin	2018 Liczba osób	2019 Liczba rodzin	2019 Liczba osób	2020 Liczba rodzin	2020 Liczba osób	Trend liczba osób 2013-2020
ubóstwo	150	415	145	369	126	291	
sieroctwo	0	0	0	0	0	0	
bezdomność	14	15	14	14	18	18	
potrzeba ochrony macierzyństwa	59	333	63	350	52	292	
w tym wielodzietność	48	293	49	299	40	240	
bezrobocie	51	191	46	180	37	144	
niepełnosprawność	125	308	124	302	115	260	
długotrwała lub ciężka choroba	137	342	133	320	133	322	
Bezradność w sprawach opiek.-wych., w tym:	57	211	49	196	40	166	
- rodziny niepełne	47	164	35	122	24	83	
- rodziny wielodzietne	9	46	11	62	13	69	
przemoc w rodzinie	9	35	9	35	3	11	
potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	0	0	
alkoholizm	23	52	26	55	20	37	
narkomania	1	1	0	0	1	5	
trudności w przystosowaniu po ZK	3	8	7	12	2	2	
młodzież opuszczająca placówki opiek.-wych.	0	0	0	0	0	0	
trudności w integracji uchodźców	0	0	0	0	0	0	
zdarzenie losowe	8	29	2	2	1	6	
sytuacja kryzysowa	2	10	2	10	1	4	
klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0	0	

Wskaźnik: Efekty realizacji gminnych programów

- 1) Program wspierania rodziny w gminie Wejherowo na lata 2016-2018 – zawarto w odrębnym sprawozdaniu;
- 2) Gminny Program Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na 2020 rok – zawarto w odrębnym sprawozdaniu;
- 3) Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na 2020 rok – zawarto w odrębnym sprawozdaniu;
- 4) Program senioralny dla gminy Wejherowo na 2020 rok - zawarto w odrębnym sprawozdaniu;

- 5) Program osłonowy „Pomoc rzeczowa dla potrzebujących” – zawarto w Sprawozdaniu z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wejherowie za 2020 rok;
- 6) Program osłonowy „Teleopieka dla potrzebujących” – zawarto w Sprawozdaniu z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wejherowie za 2020 rok;
- 7) Program wieloletni „Posiłek w szkole i w domu” - zawarto w Sprawozdaniu z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wejherowie za 2020 rok;
- 8) Program „Opieka Wytchnieniowa” – zawarto w Sprawozdaniu z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wejherowie za 2020 rok;
- 9) Program „Usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych”- zawarto w Sprawozdaniu z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wejherowie za 2020 rok;;
- 10) Program Operacyjny „Pomoc żywnościowa 2014-2020”- zawarto w Sprawozdaniu z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wejherowie za 2020 rok;
- 11) Program „Wspieraj seniora” – zawarto w Sprawozdaniu z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wejherowie za 2020 rok.

Wskaźnik: Liczba uczestników programów skierowanych do osób pozostających bez zatrudnienia

Z analizy działań podejmowanych w ramach strategii w zakresie realizacji programów skierowanych do osób pozostających bez zatrudnienia wynika, iż corocznie realizowano program organizacji prac społecznie użytecznych w porozumieniu z Powiatowym Urzędem Pracy. W 2016r. gmina przystąpiła do umów o partnerstwie w ramach dwóch projektów: „System Aktywizacji Społeczno-Zawodowej w Powiecie Wejherowskim I” oraz „ System Aktywizacji Społeczno-Zawodowej w Powiecie Wejherowskim II” w ramach RPO WP 2014-2020. W 2017r. z uwagi na brak możliwości realizacji zadania złożono rezygnację z partnerstwa w ramach projektu „System Aktywizacji Społeczno-Zawodowej w Powiecie Wejherowskim I”. Drugi z projektów prowadzony do 2018r. w Placówce Wsparcia Dziennego w Warszkwie cieszył się dużym zainteresowaniem rodziców i dzieci.

Zauważalny spadek liczby uczestników, z 74 osób w 2017r. do 10 osób w 2020r. (w 2018r. – 22 osoby, 2019r. – 11). Szacuje się, że skuteczność wsparcia kierowanego do osób pozostających bez pracy spada, co przekłada się na zjawisko bierności zawodowej i bezrobocia. Jednym z powodów jest długotrwałe przebywanie osób korzystających z pomocy społecznej poza rynkiem pracy, często związane z opieką nad dziećmi, a co się z tym wiąże korzystanie z różnego rodzaju świadczeń lub wsparcia finansowego ze środków publicznych. Ocenia się, że osoby realizujące prace społecznie użyteczne nie podejmują później pracy zawodowej, a spadek rejestrowanego bezrobocia oraz bierność zawodowa jest spowodowana również wsparciem w ramach świadczeń wychowawczych.

Wskaźnik: Liczba uczestników programów skierowanych do osób starszych i niepełnosprawnych

Analiza danych w kategorii – liczba uczestników programów skierowanych do osób starszych i niepełnosprawnych wskazuje na znaczny wzrost osób starszych i niepełnosprawnych korzystających ze wsparcia. W 2017r. – 65 uczestników, w 2018r. – 223 osoby, w 2019r. - 582, natomiast w 2020r. – 754 uczestników.

Szacuje się, że rok 2020 zdominowany przez pandemię COVID 19 zdeterminował rodzaj świadczonych usługi i wsparcie kierunku osób starszych i niepełnosprawnych. Programy wspierające seniorów i osoby niepełnosprawne mają na celu tworzenie warunków do działań promujących aktywność seniorów, zapewniających poczucie bezpieczeństwa czy gwarantując wsparcie w czasie kryzysu.

Wskaźnik: Doskonalenie działalności służb i organizacji w poprawie warunków życia mieszkańców

Na podstawie przedłożonych danych brak możliwości oceny zwiększenia bądź zmniejszenia ilości osób zatrudnionych w ramach realizowanych zadań, z uwagi na ujęcie w latach 2017-2019 wyłącznie osób zatrudnionych w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wejherowie. W 2020r. uwzględniono liczę pracowników GOPS, Biblioteki i Centrum Kultury gminy Wejherowo, szkół podstawowych i przedszkola samorządowego oraz Spółdzielni Powiatowo-Gminnej „Kaszubia”.

Analizując liczbę uczestników szkoleń, konferencji, superwizji podnoszących umiejętności kadr należy wskazać, iż w 2017r. wykazano 35 osób, w 2018r. – 35 osób, w 2019r. – 35 uczestników, wyłącznie pracowników ośrodka pomocy społecznej. W 2020r. uwzględniono 183 osoby, w tym pracowników GOPS, placówek oświatowych oraz biblioteki. Pracownicy socjalni ośrodka pomocy społecznej otrzymują corocznie wsparcie w postaci superwizji, co wynika wprost z art. 121 a ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Należy założyć, iż dbałość o podnoszenie kompetencji i kwalifikacji zawodowych cechuje każdą z instytucji i organizacji prowadzących działalność na terenie gminy Wejherowo, a element dokształcania kadr jest priorytetem w ich działalności.

Wskaźnik: Wzrost aktywizacji i integracji społeczności lokalnej w gminie Wejherowo

Z analizy liczby organizacji pozarządowych prowadzących działalność na terenie gminy Wejherowo wynika, iż w 2017r. oraz 2018r. działało 56 organizacji. W 2019r. odnotowano spadek do 35, a w 2020 z uwagi na pandemię zawnioskowało o otrzymanie dotacji na organizację zajęć wyłącznie 13 z nich.

Od 2015r. działalność kontynuuje Powiatowo- Gminna Spółdzielnia Socjalna „Kaszubia”.

Oferta kampanii promocyjnych, spotkań, festynów i konkursów kierowana została do całej społeczności gminy Wejherowo. Rozwój usług w obszarze kultury w szczególności realizowany przez Bibliotekę i Centrum Kultury gminy Wejherowo, która przy współpracy środowiska lokalnego realizuje zadania skierowane do odbiorców z różnych grup wiekowych.

Analizując liczbę i aktywność wolontariuszy należy wskazać, iż wolontariat stanowi cenne wsparcie dla każdej z instytucji. Szacuje się, że liczba wolontariuszy utrzymuje się na stałym poziomie, wyłączając rok 2020r. z powodu pandemii. W 2017r. wsparcie wolontariatu świadczyło 775 osób, w 2018r. - 696 osób, w 2019r. - 696, natomiast w 2020r.- 54 osoby.

Liczba utworzonych na terenie gminy Wejherowo Klubów Integracji Społecznej i Klubów Środowiskowych utrzymuje się również na porównywalnym poziomie. W 2015r. funkcjonował 1 Klub Integracji Społecznej oraz 4 Kluby w sołectwach, następnie w 2018r. z uwagi na zakończenie działalności Klubu w Gniewowie funkcjonowały 3 Kluby oraz Klub Integracji Społecznej. W 2019r. ośrodek przy współpracy z Biblioteką i Centrum Kultury poszerzył ofertę poprzez utworzenie Klubu Gier dla dzieci oraz Klubu Seniora w Bieszkowicach. W 2020r. na terenie gminy kontynuowały działalność 4 Kluby dla dzieci oraz Klub Seniora.

W trakcie realizacji zadań wynikających z przyjętej strategii nie stwierdzono występowania większych problemów czy trudności. W dużej mierze wykorzystywano dostępne zasoby i środki do realizacji celów, przyjmując formę współpracy międzysektorowej.

Analiza pozwala więc na sformułowanie wniosków, iż kontynuowano i poszerzano katalog działań nakierowanych na ograniczenie skutków negatywnych zjawisk demograficznych, w tym także poprzez działania kulturalne, wspierające osoby starsze czy niepełnosprawne w ich codziennym życiu oraz działania służące wsparciu rodziny. Zintensyfikowano aktywność w obszarze działań promocyjnych

związanych z tworzeniem i wzmacnianiem inicjatyw oddolnych w celu pobudzenia aktywności obywatelskiej oraz wzbogacono kompleksowe działania zmierzające do poprawy jakości życia osób starszych i niepełnosprawnych poprzez poszerzanie oferty wsparcia dzięki pozyskanym środkom rządowym.

Wykluczenie społeczne, obok ubóstwa i bezrobocia, z którymi jest silnie związane, zostało uznane za jeden z najpowszechniejszych problemów społecznych we współczesnej Europie ze względu na konsekwencje, jakie generuje. Zjawisko to negatywnie oddziałuje na jakość kapitału ludzkiego, ogranicza aktywność, przedsiębiorczość i innowacyjność oraz podnosi koszty funkcjonowania państwa. Wykluczenie społeczne jest najczęściej definiowane w kategoriach nieuczestniczenia bądź niezdolności do uczestnictwa w ważnych aspektach życia zbiorowego charakterystycznych dla danego społeczeństwa.

Stanowi kategorię poznawczą, która pozwala analizować, opisywać oraz wyjaśniać sytuację grup defaworyzowanych, które praktycznie występują we wszystkich społeczeństwach świata, a nierówności i podziały społeczne są nieodłącznymi elementami rzeczywistości społecznej. Złożony charakter zjawiska wymaga prowadzenia wielotorowych działań, przy współpracy wielu podmiotów i organizacji, by przeciwdziałać ograniczeniom instytucjonalno-prawnych, informacyjnym czy edukacyjnym.

Szczególną uwagę kieruje więc na zagadnienia partycypacji w życiu społecznym oraz identyfikację osób, którym brakuje zasobów potrzebnych do integracji ze społeczeństwem. Zwłaszcza narażeni na wykluczenie są ludzie niezaradni, słabo wykształceni, migranci, obcokrajowcy, bezdomni, bezrobotni, niepełnosprawni, dzieci z rodzin wielodzietnych i niepełnych, ludzie starsi, mieszkańcy wsi popegeerowskich, narkomani, alkoholicy, młodzież opuszczająca placówki opiekuńczo-wychowawcze, opuszczający zakłady karne. Ale nie tylko... Istota współczesności stanowi o tym, że obecnie każdy człowiek może być z jakichś względów wykluczony. Wykluczenie rasowe, szkolne, edukacyjne, materialne, cyfrowe czy rówieśnicze determinować powinno rodzaj i formę kierowanych działań naprawczych.

Uwzględniając powyższe opracowując Strategię Rozwiązywania Problemów społecznych zaktualizowano diagnozę oraz przeformułowano główne obszary problemowe. Uchwałą Nr XXII/282/2020 Rady Gminy Wejherowo z dnia 28 grudnia 2020r. w sprawie uchwalenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Wejherowo na lata 2021-2026, przyjęto dokument stanowiący podstawę do działań na kolejne lata. Dokument promuje kontynuację działań wspierających, stanowiących kontynuację i rozwój obecnych usług opierając się na realizacji następujących celów:

1. prawidłowo funkcjonująca rodzina;
2. skuteczne i profesjonalne służby społeczne;
3. aktywne i zintegrowane środowisko lokalne.